

महाराष्ट्र विधानपरिषद

पहिले अधिवेशन, २०१८

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

सोमवार, दिनांक १२ मार्च, २०१८ / फाल्गुन २१, १९३९ (शके)

(१) आदिवासी विकास मंत्री	}	यांचे प्रभारी विभाग
(२) उद्योग, खनिकर्म मंत्री		
(३) ऊर्जा, नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा, राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री		
(४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य मंत्री		
(५) सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - ६५

मराठा समाजाच्या आरक्षणाबाबत

(१) * ३९०१५ श्री.हेमंत टकले, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.मोहनराव कदम, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरसिंह पंडित, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.विक्रम काळे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.खवाजा बेग, श्री.रामराव वडकुते, श्री.अनिल भोसले, श्री.जयवंतराव जाधव, प्रा.डॉ.तानाजी सावंत, डॉ.अपूर्व हिरे, प्रा.अनिल सोले, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील मराठा समाजाला शैक्षणिक व सामाजिकदृष्ट्या प्रवर्गातर्गत १६ टक्के आरक्षण देण्याबाबतचा प्रश्न सन २०१४ पासून प्रलंबित असून यासाठी मराठा समाजाने दिनांक ९ ऑगस्ट, २०१७ रोजी काढलेल्या विराट मोर्च्यानंतर मा.मुख्यमंत्री यांनी मोर्चेकऱ्यांच्या शिष्टमंडळासमवेत चर्चा करून इतर मागास प्रवर्गाप्रमाणे मराठा समाजातील विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती देण्याची घोषणा केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच मराठा आरक्षणासंदर्भात राज्य मागासवर्ग आयोगाने विशिष्ट कालावधीत अहवाल सादर करणे, शैक्षणिक शिष्यवृत्तीसाठी असलेली गुणमर्यादा शिथिल करणे, वाढीव अभ्यासक्रमानुसार शिष्यवृत्ती देणे, मराठा समाजातील मुला-मुलींसाठी प्रत्येक जिल्ह्यात वसतिगृह बांधणे व त्यासाठी रुपये ५ कोटीचे अनुदान देणे, अण्णासाहेब पाटील महामंडळास विशेष अनुदान देऊन मराठा तरुणांना १० लाख रुपयांचे कर्ज देणे इत्यादी प्रमुख मागण्यांसंदर्भात निवेदन विधीमंडळ सभागृहात केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मराठा समाजाचे सामाजिक, शैक्षणिक व आर्थिक मागासलेपण स्पष्ट करणारे ऐतिहासिक पुरावे व संदर्भ इत्यादी सर्व दस्तऐवज तपासून स्वयंस्पष्ट अहवाल तात्काळ सादर करण्याबाबत शासनाने दिनांक ३० जून, २०१७ रोजी राज्य मागासवर्ग आयोगास कळविल्यानुसार राज्यातील ७६ तालुक्यांमधील विभागवार सर्वेक्षणाची प्रक्रिया पूर्ण झाली आहे काय,

(४) असल्यास, सदर विद्यार्थ्यांचे ६०५ शैक्षणिक अभ्यासक्रमांसाठीचे निम्मे शुल्क शासन भरणार असून यासंदर्भात मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या बैठकीत निर्णय घेण्यात येऊन राजश्री छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेतर्गत या समाजातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना योजनेचा लाभ देण्यासाठी निर्गमित केलेल्या दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयातील अटी शिथिल करून एम.बी.बी.एस. आणि बी.डी.एस. या अभ्यासक्रमांचा समावेश करण्याची मागणी लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री आणि मा.महसूल मंत्री यांचेकडे दिनांक २ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, मराठा समाजाला आरक्षण देण्याबाबतचा निर्णय दिनांक १३ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीपर्यंत न घेतल्यास दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी विधान भवनाला घेरावा घालण्याचा निर्णय राज्यभरातील विविध मराठा संघटनांच्या पदाधिकाऱ्यांनी माहे डिसेंबर, २०१७ च्या तिसऱ्या आठवड्यात घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने नेमलेल्या मंत्रिमंडळ उपसमितीचे कामकाज पूर्ण झाले आहे काय तसेच मराठा समाजाला आरक्षण देण्याबाबत कोणता निर्णय घेण्यात आला व सदर निर्णयाचे स्वरूप काय आहे, त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(७) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) होय.

(२) होय.

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी ६० टक्के गुणांची अट शासन निर्णय दिनांक ११/०८/२०१७ अन्वये शिथिल करून या शिष्यवृत्ती योजनेतर्गत वाढीव नवीन अभ्यासक्रमांचा समावेश शासन निर्णय दिनांक ०७/१०/२०१७ अन्वये करण्यात आला आहे.

तसेच व्यावसायिक अभ्यासक्रमात शिकणाऱ्या राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी वसतिगृह सुरु करण्याबाबतच्या प्रस्तावावर उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडून कार्यवाही सुरु आहे. सदर स्थितीत आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना शासन निर्णय दिनांक २२/०२/२०१८ अन्वये शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पासून सुरु करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यामध्ये प्रतिविद्यार्थी प्रतिवर्ष शहरी भागासाठी (मुंबई व पुणे महानगर प्रादेशिक क्षेत्रातील सर्व शहरे, औरंगाबाद, नागपूर इ.) रुपये १०,०००/- व इतर शहरे/ग्रामीण भागासाठी रुपये ८०००/- निर्वाह भत्ता देण्यात येणार आहे.

अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळामार्फत तरुणांना कर्ज उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने तीन नवीन योजना राबविण्यास शासन निर्णय दिनांक २१/११/२०१७ अन्वये मान्यता दिलेली आहे.

(३) राज्य मागासवर्ग आयोगाने मराठा समाजाचे सामाजिक, शैक्षणिक व आर्थिक परिस्थिती संबंधी माहिती संकलित करण्यासाठी आयोगाच्या सदस्यांची विभागवार समिती गठीत केली आहे. तसेच सदस्यांच्या नियंत्रणाखाली सर्वेक्षणाची/क्षेत्रपाहणीची कार्यवाही चालू आहे.

(४) होय.

श्री.सतीश चव्हाण, विधानपरिषद सदस्य यांनी दिनांक ०२/०१/२०१८ रोजीच्या पत्रान्वये "वैद्यकीय अभ्यासक्रमांमध्ये शिकणाऱ्या आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रुपये ६.०० लाख करण्याबाबत" मा.मंत्री (महसूल) यांचेकडे मागणी केली आहे.

तसेच सदर विषयाबाबत श्री.विनायकराव मेटे, विधानपरिषद सदस्य यांनी मा.मुख्यमंत्री महोदय यांना दिनांक १३/११/२०१७ च्या पत्रान्वये निवेदन सादर केले आहे.

(५) अशा प्रकारचे निवेदन शासनास प्राप्त झालेले नाही.

(६) मराठा मोर्चाच्या अनुषंगाने विधिमंडळात मा.मुख्यमंत्री महोदय यांनी घोषित केलेल्या विविध निर्णयावरील कार्यवाहीचा आढावा घेण्यासाठी मा.मंत्री (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली शासन निर्णय दिनांक ४ ऑक्टोबर, २०१७ अन्वये मंत्रिमंडळ उपसमिती गठीत करण्यात आलेली आहे. सदर उपसमितीच्या आतापर्यंत एकूण १३ आढावा बैठकांमध्ये घेतलेल्या निर्णयांची संबंधित विभागामार्फत अंमलबजावणी चालू आहे.

सद्यःस्थितीत मराठा आरक्षण ही बाब न्यायप्रविष्ट आहे. मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी दिनांक ४ मे, २०१७ रोजीच्या आदेशामध्ये मराठा आरक्षणाबाबत संग्रहित माहिती राज्य मागासवर्ग आयोगाकडे पाठविण्याबाबत राज्य शासनाने स्वतःच्या अधिकार क्षेत्रात निर्णय घ्यावा, असे स्पष्ट केले होते. त्याप्रमाणे मराठा समाजाचे सामाजिक, शैक्षणिक व आर्थिक मागासलेपणाबाबत सर्व दस्तऐवज तपासून स्वयंस्पष्ट अहवाल शासनास तात्काळ सादर करण्याबाबत शासन पत्र दिनांक ३०/०६/२०१७ अन्वये राज्य मागासवर्ग आयोगास कळविण्यात आले आहे. राज्य मागासवर्ग आयोगाचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर याबाबत पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(७) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील कर्जबाजारी शेतकऱ्यांच्या कर्जमाफीसंदर्भातील
मागण्या पूर्ण करण्याबाबत**

(२) * ३८२८३ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.मोहनराव कदम, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.अपूर्व हिरे, प्रा.अनिल सोले : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शेतकऱ्यांना सरसकट कर्जमाफी, शेतीमालाच्या उत्पादन खर्चावर ५० टक्के अधिक भाव, स्वामिनाथन आयोगाच्या शिफारशी लागू करणे या मागण्यांसाठी शेतकऱ्यांनी यापूर्वी राज्यव्यापी संप पुकारला होता त्यावेळी मा.मुख्यमंत्री यांनी शेतकरी संघटनेच्या समिती सदस्यांसोबत दिनांक ०२ जून, २०१७ रोजी घेतलेल्या बैठकीत मा.पंतप्रधानासोबत बैठक घेऊन शेतकऱ्यांच्या ८० टक्के मागण्या मान्य करण्याचे आश्वासन देऊनही अद्याप कोणत्याच मागण्या पूर्ण न झाल्याने शेतकऱ्यांनी किसान क्रांती जन आंदोलनाच्या नेतृत्वाखाली दिनांक ०१ मे, २०१८ पासून संपावर जाण्याचा निर्णय घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यवतमाळ जिल्ह्यात कर्जबाजारीपणाला कंटाळून सन २०१५ ते २०१७ या तीन वर्षात अनुक्रमे ३८६, २७२ व २३५ अशा एकूण ८९३ शेतकऱ्यांनी, आदमपूर (जि.नांदेड) येथील रमेश भिमराव इंगले या शेतकऱ्याने सततची नापिकी व कर्जबाजारीपणास कंटाळून दिनांक ५ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास आत्महत्या केल्याचे तसेच सोलापूर जिल्ह्यातील १२०८ पैकी १२१ विकास सोसायट्यांच्या शेतकरी सभासदांच्या खात्यावर अद्याप छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजनेची कोणतीही रक्कम जमा झाली नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यातील सर्व शेतकऱ्यांना उक्त योजनेच्या निर्णयाच्या अनुषंगाने किती शेतकऱ्यांनी दिनांक १० जानेवारी, २०१८ रोजीपर्यंत शासनाकडे अर्ज सादर केले आहेत, त्यापैकी किती शेतकरी कर्ज माफीसाठी पात्र ठरलेले आहेत व प्रत्यक्ष किती शेतकऱ्यांना कर्जमाफीचा लाभ देण्यात आलेला आहे,

(४) असल्यास, उर्वरित पात्र शेतकऱ्यांना कर्जमाफीची रक्कम देण्यास विलंब लागण्याची कारणे काय आहेत व ही कार्यवाही किती कालावधीत पूर्ण करण्यात येणार आहे ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) किसान क्रांती जन आंदोलनाच्या नेतृत्वाखाली दिनांक ०१ मे, २०१८ पासून संपावर जाण्याचा निर्णय घेतल्याबाबतच्या आशयाचे निवेदन शासनस्तरावर प्राप्त झाल्याचे अभिलेखावरून दिसून येत नाही.

(२) यवतमाळ जिल्ह्यात सन २०१५ ते २०१७ या तीन वर्षात अनुक्रमे ३८६, २७२ व २४२ अशा एकूण ९०० शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे निदर्शनास आले आहे.

श्री.रमेश भीमराव इंगळे हा शेतकरी कर्जमाफी योजनेत पात्र ठरून त्याचे कर्जखाते आत्महत्येपूर्वीच दिनांक २२/११/२०१७ रोजी निरंक झाले आहे.

शासनाने कर्जमाफी योजनेतर्गत मंजूर केलेल्या चौथ्या ग्रीन लिस्ट पर्यंत सोलापूर जिल्ह्यातील १२२ विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांच्या सभासदांना सदर योजनेचा लाभ मिळाला नव्हता.मात्र त्यानंतर मंजूर झालेल्या ५ व्या व ६ व्या ग्रीन लिस्टमध्ये ११५ विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांच्या ६३८९ खातेदारांना कर्जमाफी व प्रोत्साहनपर लाभापोटी रुपये ३८.४८ कोटी रक्कमेचा लाभ देण्यात आला आहे.

(३) सदर योजनेतर्गत एकूण ५६.५९ लाख अर्ज प्राप्त झाले आहेत. तसेच दिनांक ०३/०३/२०१८ अखेरपर्यंत ३५.३२ लाख पात्र खातेदारांच्या खात्यावर रुपये १३५७९.३४ कोटी रक्कमेचा लाभ देण्यात आला आहे.

(४) अद्याप लाभ न मिळालेल्या प्रकरणी बँकेकडून अचूक माहिती घेण्यात येवून प्राप्त होत असलेल्या माहितीच्या आधारे पात्र लाभार्थी वंचित राहणार नाही यादृष्टीने योजनेची अंमलबजावणी सुरु आहे. मुद्दल व व्याजासह रुपये १.५० लाखापेक्षा जास्त थकबाकी असलेल्या पात्र शेतकऱ्यांसाठी एक वेळ समझोता योजनेंतर्गत त्यांच्या हिश्याची रक्कम भरण्यास दिनांक ३१/०३/२०१८ पर्यंत मुभा देण्यात आली आहे. या शेतकऱ्यांनी त्यांच्या हिश्याची रुपये १.५० लाखावरील संपूर्ण रक्कम बँकेत जमा केल्यावर शासनातर्फे रुपये १.५० लाख लाभाची रक्कम देण्यात येईल. सदर योजनेची अंमलबजावणी सुरु असल्याने विलंब लागण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक जिल्ह्यात कृषी पंप जोडण्या प्रलंबित असल्याबाबत

(३) * ३७७२८ डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.नरेंद्र पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३५२०८ ला दिनांक २२ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक जिल्ह्यातील नाशिक शहर व मालेगांव मंडळांतर्गत १८३११ कृषी पंप वीज जोडणीसाठी माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये तसेच मनमाड व चांडवड (जि.नाशिक) विभागातील १७,००० शेतकऱ्यांनी अनामत रक्कम भरूनही जोडण्या प्रलंबित असल्याने स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक १५ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास मा.ऊर्जा मंत्री यांचेकडे लेखी तक्रार केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नाशिक जिल्ह्यांतर्गत माहे मार्च, २०१७ पूर्वी पैसे भरून प्रलंबित असलेल्या १७८०४ कृषी पंप वीज जोडण्यापैकी पायाभूत आराखडा योजना-२ व जिल्हा वार्षिक योजनेंतर्गत (सन २०१७-१८) एकूण २५६६ प्रस्तावित कृषी पंपांची कामे प्रगतीपथावर असून उर्वरीत कामे प्रलंबित असण्याची कारणे काय आहेत,

- (३) असल्यास, विहीरीसाठी लक्षावधी रुपयांची गुंतवणूक करून व महावितरणकडे अनामत रक्कम भरून कृषी पंपासाठी वीज जोडणी न मिळाल्याने शेतकऱ्यांचे आर्थिक नुकसान होत असल्याने त्यांना वीज जोडणी मिळणेसंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे आहे.

- (२) व (३) नाशिक जिल्ह्यामध्ये मार्च, २०१७ अखेर १९०८४ कृषी पंप वीज जोडणीचे अर्ज पैसे भरून प्रलंबित होते. सन २०१७-१८ मध्ये नोव्हेंबर, २०१७ अखेर २२०७ कृषीपंपाचे ऊर्जाकरण करण्यात आले असून नोव्हेंबर, २०१७ अखेर १८४३४ कृषी पंप वीज जोडणीचे अर्ज पैसे भरून प्रलंबित आहेत. सदर कृषीपंपाना विविध योजनेमधून वीज जोडणी देण्याची कार्यवाही महावितरण कंपनीकडून करण्यात येत आहे. तसेच या प्रयोजनार्थ महावितरण कंपनीकडून नवीन उच्चदाब वितरण प्रणाली (HVDS) ची योजना प्रस्तावित करण्यात आली आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्ह्यातील रमाई आवास योजनेची कामे प्रलंबित असल्याबाबत

- (४) * ३८२३० अॅड.जयदेव गायकवाड : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) पुणे जिल्ह्यात रमाई आवास योजनेत सन २०१६-२०१७ या आर्थिक वर्षात २ हजार ४०९ घरांचे उद्दिष्ट असताना केवळ ६७६ घरांचे बांधकाम पूर्ण करण्यात आले असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनामार्फत चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार पुणे जिल्ह्यात रमाई आवास योजनेस विलंब करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) नाही. हे खरे नाही.

रमाई आवास योजना (ग्रामीण) अंतर्गत सन २०१६-१७ या वर्षात पुणे जिल्ह्यासाठी २४०९ इतके घरकुलांचे उद्दिष्ट निश्चित केले आहे. या उद्दिष्टांपैकी सद्यःस्थितीत ९६५ घरकुलांची कामे पूर्ण झालेली आहेत व उर्वरित १४४४ घरकुलांचे कामे प्रगतीपथावर आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात “मेक इन महाराष्ट्र” अंतर्गत नवीन उद्योग उभारणीबाबत

(५) * ३८०९८ श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर : दिनांक १४ डिसेंबर, २०१७ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक ४ मधील प्रश्न क्रमांक २६७६९ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात उद्योगांना चालना देण्यासाठी “मेक इन महाराष्ट्र” अंतर्गत राज्यात उत्तम दर्जाच्या पायाभूत सुविधा उपलब्ध करण्यात येणार आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, “मेक इन महाराष्ट्र” अंतर्गत आतापर्यंत राज्यात उद्योगाच्या माध्यमातून किती गुंतवणूक करण्यात आली वा येत आहे, त्यानुसार किती नवीन उद्योग उभारण्यात आले व त्यातून किती बेरोजगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यात आला आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) होय.

(२) मेक इन इंडिया सप्ताह, २०१६ दरम्यान “मेक इन महाराष्ट्र” अंतर्गत उद्योग विभागाशी निगडित एकूण २८५० सामंजस्य करार झाले व त्याद्वारे एकूण ३.९३ लक्ष कोटी गुंतवणूक अपेक्षित होती. सामंजस्य करारांच्या अंमलबजावणीची प्रगती खालीलप्रमाणे आहे :-

सामंजस्य करार	संख्या	गुंतवणुक (रुपये कोटी)	प्रस्तावित रोजगार
पुर्ण	१०३६	७३५०६	२०८२६०
बांधकाम चालू असलेले प्रकल्प	७६१	१४३८०५	१७०३५६
प्राथमिक टप्पे पुर्ण केलेले प्रकल्प	५२३	१६६३२०	८२३३४०
एकूण	२३३०	३८३६३१	१२०१९५६

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अपंग कला विषय व कला शिक्षकांच्या प्रलंबित प्रश्नांबाबत

- (६) * ३९०७४ प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास :
सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
(१) राज्यातील अपंग कला विषय व कला शिक्षकांच्या प्रलंबित मागण्यांचे निवेदन लोकप्रतिनिधींनी मा.सामाजिक न्याय मंत्री यांना माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान दिले आहे, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, उपरोक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) अभिलेख नोंदीवरून दिसून येत नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सांगोला (जि.सोलापूर) तालुक्यात महावितरण आपल्या दारी या योजनेतर्गत देण्यात येणाऱ्या वीज जोडण्या प्रलंबित असल्याबाबत

(७) * ३८३९९ श्री.रामहरी रुपनवर, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.सुभाष झांबड, श्री.संजय दत्त, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.मोहनराव कदम : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगोला (जि.सोलापूर) तालुक्यात महावितरण आपल्या दारी या योजनेतर्गत सन २००९-१० या वर्षी ४ हजार २०२ शेतकऱ्यांनी शेतीपंपाची वीज जोडणी रक्कम भरून ७ वर्षांचा कालावधी उलटून देखील महावितरणाच्या दुर्लक्षामुळे वीज जोडण्या प्रलंबित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महावितरणकडून शेतीपंपांची वीज बीले भरण्यासाठी अघोषित भारनियमन करून शेतकऱ्यांची अडवणूक करण्यात येत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे आहे.

सांगोला तालुक्यामध्ये सन २०१०-११ व सन २०१२-१३ मध्ये महावितरण आपल्या दारी योजनेतर्गत ४४७० कृषी ग्राहकांनी पैसे भरले असून, त्यांना केबलद्वारे वीज जोडणी देण्यात आली आहे. ४४७० कृषी ग्राहकांपैकी ११०३ कृषी ग्राहकांना सर्व्हिस कनेक्शनद्वारे व लघुदाब वाहिनी उभारून रितसर वीज पुरवठा करण्यात आला आहे. उर्वरीत ३३६७ कृषी ग्राहकांचा वीज पुरवठा अद्याप केबलद्वारे सुरु आहे. "महावितरण आपल्या दारी" योजनेतील कोणताही वीज जोडणीचा अर्ज प्रलंबित नाही.

(२) हे खरे नाही.

शेतीपंपाची वीज बिले वसुलीसाठी महावितरण कंपनीकडून अघोषित भारनियमन करण्यात येत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जयपूर (ता.सेनगाव, जि.हिंगोली) येथील समाजकल्याण विभागातील
अधिकाऱ्यांनी गैरव्यवहार केल्याबाबत**

(८) * ३९१६७ श्री.रामराव वडकुते : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जयपूर (ता.सेनगाव, जि.हिंगोली) येथील समाजकल्याण विभागातील अधिकाऱ्यांनी परस्पर बचत गटातील सहाय्यक महिलेच्या सहाय्याने अनुदानाच्या रक्कमेत गैरव्यवहार केला, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच बचत गटातील महिलांनी अनेकवेळा जिल्हा प्रशासनाकडे तक्रारी केल्या असून माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान उपोषण केले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने बचत गटातील महिलांना न्याय मिळण्याबाबत दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे आहे.

(३) व (४) श्रीमती कान्होपात्रा मदन साळवे व इतर ३ महिला यांच्या तक्रारीच्यानुषंगाने चौकशी केली असता, श्रीमती ज्योती उत्तम कळंबे यांनी विशाखा महिला स्वयंसहाय्यता बचतगट तसेच सुजाता स्वयंसहाय्यता महिला बचतगट या बचतगटातील अनुक्रमे ६ व ४ अशा महिलांची नांवे, लाभ घेतलेल्या विशाखा महिला स्वयंसहाय्यता बचतगटामध्ये दर्शवून तशी कागदपत्रे तयार केल्याचे निदर्शनास आलेले आहे. त्यामुळे विशाखा महिला स्वयंसहाय्यता बचतगटास देण्यात आलेला लाभ रद्द करण्यात आलेला आहे.

**मौजे आमनी खुर्द (ता.महागांव, जि.यवतमाळ) येथील
शेतकऱ्यांची जमीन परत देण्याबाबत**

(९) * ३८८९८ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे आमनी खुर्द (ता.महागांव, जि.यवतमाळ) येथील सावकारग्रस्त शेतकरी प्रल्हाद कदम आणि इतर यांची शेतजमीन त्यांच्या ताब्यात देण्याचा निर्णय दिनांक १४ डिसेंबर, २०१७ रोजी जिल्हा उपनिबंधक, सावकार विरोधी कायदा यांनी देऊन त्याची अंमलबजावणी करण्याचे आदेश आमनी खूर्द गावचे तलाठी, मंडल अधिकारी आणि तहसिलदार यांना देऊनही त्यांनी दिनांक १७ डिसेंबर, २०१७ पर्यंत त्याची अंमलबजावणी केली नसल्याबाबतचे निवेदन लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २१ डिसेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास मा.महसूल मंत्री यांना दिले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) अंशतः खरे आहे.

- (२) श्री.प्रल्हाद कदम व इतर यांनी त्यांची शेतजमीन परत मिळणेसाठी केलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, तथा सावकारांचे जिल्हा निबंधक, यवतमाळ यांनी त्यांच्या दिनांक १४/१२/२०१७ रोजीच्या आदेशान्वये संबंधित अर्जदारास शेतजमीन परत करण्याचे आदेश दिले आहेत. त्यानुसार पुढील कार्यवाही करण्यासाठी सदर आदेशाची प्रत
  - १) तहसिलदार, महागाव, २) तलाठी आमणी खुर्द, ता.महागाव
  - ३) उपविभागीय अधिकारी, पुसद व ४) जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांना पाठविण्यात आलेली आहे.

दरम्यान गैरअर्जदार यांनी जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था तथा सावकारांचे जिल्हा निबंधक, यवतमाळ यांच्या उपरोक्त आदेशाविरुद्ध मा.उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ येथे रिट याचिका क्र. ८१४४/२०१७ दाखल केली असून सदर प्रकरणी मा.उच्च न्यायालयाने त्यांच्या दिनांक १९/१२/२०१७ रोजीच्या आदेशान्वये स्थगिती दिली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शासकीय वसतिगृहांमधील विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात आलेल्या
संगणक प्रशिक्षण योजनेत गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(१०) * ३८६४३ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सामाजिक न्याय विभागामार्फत शासकीय वसतिगृहांमधील मुलामुलींसाठी संगणक प्रशिक्षण योजनेसाठी केवळ २२ हजार विद्यार्थ्यांची नोंद असतांना ३७ हजार विद्यार्थ्यांची नोंद दाखवून कोट्यवधी रुपयांचा गैरव्यवहार केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त २२ हजार विद्यार्थ्यांपैकी बहुतांश विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षणच दिले नसल्याचे तसेच प्रशिक्षणासाठी नेमणूक करण्यात आलेल्या तीन कंपनींना प्रशिक्षणासाठी एकूण रुपये २४ कोटी २८ लाख इतकी रक्कम देण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबनाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१), (२) व (३) सन २०१२-१३ मध्ये शासकीय वसतिगृहातील मुला-मुलींच्या संगणक व व्यक्तीमत्व विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमांतर्गत ई-निविदेद्वारे न्युनतम ठरलेल्या तीन कंपन्यांना काम देण्यात आले होते. सदर कामाची रुपये २४.७८ कोटी इतकी रक्कम या कंपन्यांना अदा करण्यात आलेली आहे.

या प्रशिक्षण कार्यक्रमांमध्ये गंभीर अनियमितता झाल्याचे आढळून आल्याने लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाकडून लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा १९८८ च्या कलम १३ (१)(क), १३ (ड), सह १३ (२) तसेच भा.दं.वि. कलम १२० (ब), ४२० व कलम ३४ खाली गुन्हा दाखल करण्यात आलेला आहे. याबाबत लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाकडून चौकशी सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राजापूर (जि.रत्नागिरी) तालुक्यातील प्रस्तावित रिफायनरी
पेट्रोकेमिकल्स प्रकल्प रद्द करणेबाबत**

(११) * ३८३१७ श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.हरिसिंग राठोड, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.विक्रम काळे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.मोहनराव कदम, अॅड.जयदेव गायकवाड, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.ख्वाजा बेग : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे नाणार (ता.राजापूर, जि.रत्नागिरी) येथील ग्रिन पेट्रोकेमिकल रिफायनरी प्रकल्पाचा इम्पॅक्ट असेसमेंट रिपोर्ट दिनांक २० जानेवारी, २०१८ रोजीपर्यंत मिळालेला नसतानाही राजापूर तालुक्यातील १४ गावांमधील व देवगड (जि.सिंधुदुर्ग) तालुक्यातील १००० एकर अशा एकूण १५००० एकर जमिनीच्या अधिग्रहणाची कार्यवाही दिनांक १८ मे, २०१७ रोजी महाराष्ट्र शासनाच्या उद्योग मंत्रालयाने सुरु केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकल्प पर्यावरणाच्यादृष्टीने प्रदुषणकारी व जीवसृष्टीस धोकादायक असल्याचे तज्ञांचे मत व्यक्त केल्याने स्थानिक ग्रामस्थ, मुंबईकर व मच्छीमार यांनी प्रकल्पास विरोध करून पाच हजार ग्रामस्थांनी राजापूर तहसिल कार्यालयावर मोर्चा तसेच नागपूर येथील हिवाळी अधिवेशन, २०१७ दरम्यान लोकप्रतिनिधींनी धरणे आंदोलन केले होते, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, नाणार येथील प्रकल्प कार्यक्षेत्रातील जमिनी कवडीमोल भावाने खरेदी करण्यात येत असल्याचे दिनांक २० जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, स्थानिक जनतेचा तीव्र विरोध प्रकल्पास असल्याने प्रकल्प राबविण्याबाबत शासनाची भूमिका काय आहे, त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) राजापूर तालुक्यातील १४ गावातील ५४६१.४६५ हे. आर. व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील देवगड तालुक्यातील ४०५.५५९ हे आर. इतक्या क्षेत्राची अधिसूचना शासन राजपत्र दिनांक १८/०५/२०१७ रोजी प्रसिध्द झाली, हे खरे आहे. E.I.A. (पर्यावरण आघात अहवाल) करण्याची कार्यवाही रिफायनरी कंपनीमार्फत सुरु आहे.

(२) स्थानिक ग्रामस्थ व मच्छिमार यांनी तहसिलदार कार्यालय, राजापूर येथे दिनांक ०९/०९/२०१७ रोजी मोर्चा काढलेला होता.नागपूर हिवाळी अधिवेशन २०१७ दरम्यान नागपूर येथे कोकण रिफायनरी विरोधी संघर्ष संघटना व लोकप्रतिनिधींनी धरणे आंदोलन केले होते, हे खरे आहे.

(३) होय. निवेदने प्राप्त झाली आहेत.

(४) व (५) नवीन भूसंपादन कायदा २०१३ नुसार भूधारकांच्या संमतीनेच भूसंपादन करण्याचे शासनाने मान्य केले असल्याने रिफायनरी प्रकल्पाचे भूसंपादन संमतीनेच करण्यात येणार आहे. संमतीविना भूसंपादन करण्यात येणार नाही. जनतेचा सदर प्रकल्पास विरोध कायम असल्यास जनतेवर शासन प्रकल्प लादणार नाही.

राज्यातील आर्थिक विकास महामंडळांना

निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

(१२) * ३७७४५ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील मागासवर्गीयांसह इतर प्रवर्गातील बेरोजगारांना रोजगाराच्या संधी मिळाव्यात यादृष्टीने राज्यात विविध आर्थिक विकास महामंडळांची स्थापना करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ, अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ, मौलाना आजाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ, महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ, संत रोहिदास चर्मोद्योग महामंडळ, लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ यासह राज्यातील विविध आर्थिक विकास महामंडळाना शासनाने निधी उपलब्ध केला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त नमूद आर्थिक विकास महामंडळाना निधी उपलब्ध होत नसल्याने राज्यातील बेरोजगार युवकांचे अनेक प्रस्ताव सदर महामंडळाकडे मागील तीन वर्षांपासून प्रलंबित आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त महामंडळापैकी अनेक महामंडळाना निधी उपलब्धतेचे आश्वासन मा.मुख्यमंत्री यांनी देवूनही याबाबत प्रत्यक्ष कार्यवाही झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, राज्यातील आर्थिक विकास महामंडळांना शासन केंव्हा निधी उपलब्ध करून देणार आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) होय.

(२) व (३) सामाजिक न्याय विभागांतर्गत अनुसूचित जातीच्या कल्याणास्तव महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ ही महामंडळे कार्यरत आहेत. सदर महामंडळांकडून राज्य शासनाच्या ५० टक्के अनुदान योजना व बीज भांडवल योजना राबविण्यात येतात. महामंडळांकडे राज्य शासनाच्या सदर योजनांचा निधी उपलब्ध असल्याने त्या कार्यान्वित असून या योजनांतर्गतचे प्रस्ताव प्रलंबित नाहीत. परंतु, केंद्रीय महामंडळाच्या योजनेचे प्रस्ताव महामंडळांना द्यावयाच्या शासन हमी अभावी प्रलंबित आहेत.

तसेच विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण या विभागांतर्गतच्या म.रा. इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळाने शिल्लक असलेल्या भागभांडवल रक्कमेतून राज्य शासनाच्या बीज भांडवल व थेट कर्ज योजनांच्या प्रस्तावांना मंजुरी दिली

असून या योजनांतर्गतचे प्रस्ताव प्रलंबित नाहीत, तर वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळाने सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात निधी प्राप्त झाला होता व तो लाभार्थ्यांना वितरीत केला असून सन २०१६-१७ व २०१७-१८ या आर्थिक वर्षामध्ये निधी प्राप्त झाला नसल्याने कर्ज प्रस्ताव प्रलंबित आहेत.

अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळास भागभांडवल उपलब्ध करून दिले असून सदर महामंडळांकडे प्रस्ताव प्रलंबित नाहीत. तसेच मौलाना आजाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळाने मागील ३ वर्षामध्ये प्राप्त अर्जापैकी १०३४१ लाभार्थ्यांचे प्रस्ताव मंजूर करून त्याकरिता रुपये ७०.१८ कोटी निधी वितरीत केला आहे.

(४), (५) व (६) सामाजिक न्याय विभागाच्या अखत्यारीतील महामंडळांना केंद्रीय महामंडळाकडून निधी प्राप्त होण्यानुषंगाने शासन हमी देणेबाबतची तसेच या महामंडळाची अधिकृत भागभांडवल मर्यादा वाढविण्यानुषंगाने कार्यवाही चालू आहे. अण्णासाहेब पाटील आर्थिक विकास महामंडळाकडून राबविण्यात येणाऱ्या योजनांना गती मिळण्यासाठी रुपये ४०० कोटीने भागभांडवल वाढविण्यास मान्यता दिली असून सदर रक्कम अर्थसंकल्पित करण्याची कार्यवाही चालू आहे. मौलाना आजाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळास एकूण रुपये ५०० कोटी भाग भांडवल मंजूर करण्यात आले असून त्यापैकी सन २०१७-१८ पर्यंत रुपये ४२०.६९ कोटी वितरीत केले आहे.

नाशिक येथे कृषी टर्मिनल मार्केट उभारण्याबाबत

(१३) * ३७९६२ श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.नरेंद्र पाटील, डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३४८३८ ला दिनांक १५ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे पिंप्री सैय्यद (ता.जि.नाशिक) येथे कृषी टर्मिनल मार्केट उभारण्यासाठी निश्चित केलेली जागा कृषी पणन मंडळास हस्तांतरित करण्यासाठी ग्रामविकास तसेच नगरविकास आणि महसूल व वन विभागाने सहमती दर्शवूनही माहे जानेवारी, २०१८ पर्यंत सदर जागा कृषी पणन मंडळास उपलब्ध करून देण्यात आलेली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नाशिक येथे टर्मिनल मार्केट विकसित करण्यासाठी खाजगी भागीदारीकरीता बिजनेस मॉडेल तयार करून त्याबाबतचा सविस्तर अहवाल माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये कृषी व पणन मंडळाने शासनास सादर केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, प्रश्न भाग (१) व (२) च्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) होय, सदरची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(२) व (३) नाही, कृषी पणन मंडळाकडून नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये शासनास अहवाल प्राप्त झालेला नाही. मात्र शासनाने दिनांक ०९/११/२०१७ रोजी झालेल्या बैठकीतील निर्णयाप्रमाणे दिनांक ०४/१२/२०१७ रोजीच्या पत्राद्वारे कार्यवाही करण्याचे कळविले आहे. त्याप्रमाणे अहवाल अद्याप शासनास प्राप्त झालेला नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील संजय गांधी निराधार व श्रावणबाळ पेन्शन
योजनांच्या रकमेत वाढ करण्याबाबत**

(१४) * ३७६९० श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३४९०० ला दिनांक १५ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील संजय गांधी निराधार व श्रावणबाळ योजना पेन्शनधारकांना मिळणाऱ्या रकमेत वाढ करण्याबाबतच्या विचाराधीन असलेल्या प्रस्तावावर शासनाचा विचार पूर्ण झाला आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजनेच्या लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात दरमहा अनुदान रक्कम जमा करण्यासाठी पॅनकार्ड सक्तीचे करण्यात येणार असून पॅनकार्ड नसणाऱ्या लाभार्थ्यांचे अनुदान बंद करण्यात येणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कृषी पंपधारक शेतकऱ्यांना एच.पी.नुसार
 वीज देयक आकारणी करण्याबाबत**

(१५) * ३७९२७ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.हेमंत टकले, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सुमारे ५५ लाख कृषी पंपधारक शेतकऱ्यांना महावितरण कंपनीने संगणकाद्वारे चुकीची व अवास्तव वीज बिले आकारून वीज देयके सक्तीने वसूल करण्याकरिता डिपीवरून वीज पुरवठा बंद करण्यात येत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मोहीम सुरु करण्याअगोदर शेतकऱ्यांना त्यांच्या वीज पंपाची देयके त्यांना देण्यात आलेली असून ज्या डिपीवर वीज कनेक्शन आहेत त्यापैकी एखाद्याही शेतकऱ्यांचे वीज बिल थकीत असल्यास सर्व शेतकऱ्यांना वीज जोडणी मिळणार नसल्याचे महावितरणाच्या अधिकाऱ्यांकडून कळविण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर शेतकऱ्यांकडून रुपये ६००० कोटीपेक्षा जादा रक्कम कंपनीकडून वसूल करण्यात येणार असून शेतकऱ्यांनी वीज कनेक्शन घेते वेळी व सध्याच्या वीज बिलामधील एच.पी. मध्ये वाढ करून वीज देयके आकारणी करण्यात आलेली आहे, हे खरे आहे काय

(४) असल्यास, सदर वीज देयके दुरुस्त करून वा मूळ वीज कनेक्शन घेतेवेळी असलेल्या एच.पी.नुसार वीज देयक आकारणी करण्याच्या शेतकऱ्यांकडून होत असलेल्या मागणीनुसार शासनाकडून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) शेतीपंपाच्या वीज देयक दुरुस्तीबाबत राज्यात महावितरण कंपनी फिडरनिहाय शिबीरे घेण्यात येत आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

ऑनलाईन सेवांमधील तांत्रिक अडचणीमुळे विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क मिळण्यास विलंब होत असल्याबाबत

(१६) * ३८४४२ आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.जनार्दन चांदूरकर : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाच्या ऑनलाईन सेवांमधील तांत्रिक अडचणीमुळे सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षातील अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्काची रक्कम मिळाली नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ग्रामीण तसेच आदिवासी भागातील विद्यार्थ्यांना सदरील अर्ज भरताना सायबर कॅफेमध्ये रुपये १०० ते २०० किंवा त्यापेक्षा अधिक रक्कम द्यावी लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विष्णु सवरा : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) सन २०१७-१८ या वर्षापासून सुरु करण्यात आलेल्या महाडीबीटी पोर्टलमध्ये तांत्रिक अडचणी उद्भवल्यामुळे विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती अर्ज सादर करण्यास अडचणी निर्माण होत होत्या.

तथापि, सदयःस्थितीत या विभागामार्फत ई-विकास संगणकीय प्रणाली सुरु करून देण्यात आली असून सदर प्रणालीमार्फत अनुसूचित जमातीचे विद्यार्थी अर्ज करत आहेत. तसेच पात्र विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती वाटप करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील आदिवासी शासकीय आश्रमशाळांसाठीच्या
सीसीटीव्ही खरेदी प्रक्रियेस विलंब होत असल्याबाबत**

(१७) * ३७७१४ श्री.हरिसिंग राठोड, श्रीमती स्मिता वाघ, श्री.मितेश भांगडिया, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ५५२ आदिवासी आश्रमशाळांमध्ये लैंगिक अत्याचार, शिक्षक व कर्मचाऱ्यांची गैरहजेरी, विद्यार्थ्यांना निकृष्ट आहार, वर्ग खोल्याची दयनीय अवस्था, आरोग्य सुविधेचा अभाव, संरक्षण कुंपणाचा अभाव, निवास व्यवस्थेतील त्रुटी, पायाभूत सुविधांचा अभाव इत्यादी कारणांसाठी ठाणे, नाशिक, नागपूर व अमरावती या अपर आयुक्त कार्यालयांतर्गत २९ प्रकल्पातील ५२२ व इतर आश्रमशाळांसाठी सीसीटीव्हीची आवश्यकता असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर सीसीटीव्ही खरेदीसाठी रुपये २२ कोटीचा निधी प्राप्त झाला असतांना सुरु करण्यात आलेली ई-निविदा प्रक्रिया बंद करण्यात आल्याचे दिनांक ०६ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर खरेदीही ई-निविदा प्रक्रियेद्वारे न करता केंद्र शासनाच्या गव्हर्नमेंट मार्केट प्लूस् 'गेम' पोर्टल द्वारा करण्यात येणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विष्णु सवरा : (१) विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेच्यादृष्टीने संनियंत्रणासाठी सीसीटीव्हीची आवश्यकता आहे, हे खरे आहे. तथापि, आरोग्य व इतर सुविधांसाठी आदिवासी विकास विभागामार्फत मोठ्या प्रमाणात इतर उपक्रम विविध सुविधांसाठी घेण्यात येत आहे.

(२), (३) व (४) भविष्यात सीसीटीव्ही यंत्रणेचे संनियंत्रण योग्य प्रकारे करता येणे शक्य व्हावे त्यादृष्टीने संगणकीय प्रणालीची सुसंगत होण्यासाठी सीसीटीव्हीचे योग्य तांत्रिक तपशिल (Technical Specification) निश्चित करून त्यानुसार खरेदीची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

राज्यातील कुपोषण रोखण्यासाठी जनजागृती करण्याबाबत

(१८) * ३९१४१ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३६५५६ ला दिनांक २२ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आदिवासी विकास विभागाच्या दिनांक १८ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये कुपोषण कमी करण्यासाठी राज्यातील निवडक ४०० आदिवासी गावांचे प्राथमिक सर्वेक्षण व योजना पूर्ण झाल्यानंतर फलनिष्पत्ती विषयी सर्वेक्षण टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्स या संस्थेमार्फत करण्यात येणार आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त गावांना प्रत्यक्ष भेटी देण्याचे काम संबंधित संस्थेमार्फत सुरु करण्यात आले काय, संस्थेने आपला अहवाल शासनास सादर केला आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त अहवालाच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विष्णु सवरा : (१) होय, हे खरे आहे.

(२), (३) व (४) मा.मंत्री (आदिवासी विकास) यांच्या निर्देशास अनुसरून सदर प्रकल्प संदर्भात दिनांक ०९/०१/२०१८ रोजी मा.मंत्री महोदयांसमोर सादरीकरण करण्यात आले असून याबाबत व्यवहार्यता व पडताळणी करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. यथावकाश मान्यता देण्यात येईल.

**उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील सीएसआर निधी परिसरातील
विकास कामांसाठी वापरण्याबाबत**

(१९) * ३८६७१ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील ओएनजीसी, वायू विद्युत केंद्र, भारत पेट्रोलियम तसेच जेएनपीटी बंदर आदी उद्योग व्यावसायिकांकडून त्यांच्या नफ्यातील काही टक्के रक्कम ही सीएसआर निधी म्हणून परिसरातील पर्यावरणाच्या रक्षणासाठी व विकास कामांसाठी ठेवला जातो, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उरण तालुक्याचा सामाजिक, शैक्षणिक, आर्थिकदृष्ट्या विकास झालेला नसल्याने दर्जेदार शैक्षणिक व आरोग्य सुविधांपासूनही येथील रहिवासी वंचित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मागील ४० वर्षांपासून उरणमधील उद्योगांकडून प्राप्त सीएसआर निधी उरण येथील विकास कामांसाठी न वापरता मुंबई तसेच इतर जिल्ह्यासाठी खर्च करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार प्राप्त सीएसआर निधी उरण तालुक्यातील विकास कामांसाठीच वापरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) ते (४) केंद्र सरकारच्या कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाने कंपनी कायदा-२०१३ मधील कलम १३५ व अनुसूची ७ संदर्भात अधिसूचना दिनांक १ एप्रिल, २०१४ ला काढली आहे.

दिनांक १ एप्रिल, २०१४ पासून कंपनी कायदा २०१३ अंतर्गत नोंदणीकृत कंपन्यांना त्यांच्या निव्वळ नफ्याच्या किमान २ टक्के इतकी रक्कम सामाजिक उत्तर दायित्वासाठी खर्च करणे आवश्यक आहे. सदरचा कायदा हा केंद्र सरकारच्या अखत्यारितील बाब असल्यामुळे त्याची अंमलबजावणी Ministry of Corporate Affairs यांच्यामार्फत केली जाते.

उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील ओएनजीसी, वायु विद्युत केंद्र, भारत पेट्रोलियम तसेच जेएनपीटी बंदर हे केंद्र शासनाच्या पब्लिक सेक्टर उपक्रम असून कंपनी कायदा २०१३ अंतर्गत विहित सीएसआर निधी, आरोग्य व ग्रामविकास, शैक्षणिक मुलभूत सुविधा, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती यांच्या विकासासाठी खर्च केलेला आहे.

वायू विद्युत केंद्र यांनी सीएसआर निधीतून रुपये ३२.६४ लक्ष निधी स्मशानभूमी रु. ३८.९७ लक्ष निधी उरण येथील तळ्यातील गाळ काढणे व तलाव सुशांभिकरण करणे करिता खर्च केला आहे.

भारत पेट्रोलियम लि. यांच्याकडून सन २०१७ या वर्षात २४ जिल्हा परिषद शाळांना ग्रंथालयांसाठी व २०१०-१२ व २०१६ या वर्षी उरणच्या सर्व जिल्हा परिषद शाळांना संगणक प्रशिक्षणाकरिता मदत केली आहे.

उरण तालुक्यातील ओएनजीसी कंपनीने ग्रामीण रूग्णालय उरण, जि.रायगड करिता सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षामध्ये रूग्णालयाच्या विकास कामांसाठी रूग्णालयाच्या रूग्ण कल्याण समितीच्या खात्यामध्ये रुपये ९,२९,२२७/- इतकी रक्कम देणगी स्वरूपात दिली आहे. सदर रक्कम रूग्णालय कायापालट योजनांतर्गत आणि कल्याण समितीची मान्यता घेऊन खर्च करण्यात आली आहे.

जेएनपीटीने सीएसआर निधी मधून उरण तालुक्यातील खाजगी खार जमिनीवरील बंधान्याची नुतनीकरणासाठी तरतूद केली आहे. तसेच हनुमानकाळीवाडा येथील शाळेचे व स्मशानभूमीचे नुतनीकरण करण्यात आले आहे. त्याच प्रमाणे नविन शेवा येथील गटाराच्या व रस्त्याच्या कामासाठी निविदा मागविण्यात आल्या आहेत. तसेच सीएसआर फंडातून दुष्काळग्रस्त भागातील जिल्ह्यांना जलयुक्त शिवार योजनांसाठी निधी दिला जातो.

उरण तालुक्यामध्ये २ अनुदानित महाविद्यालये, १ विनाअनुदानित महाविद्यालय, ६ कनिष्ठ महाविद्यालये, ८ माध्यमिक शाळा तसेच जिल्हा परिषद व पंचायत समितीच्या शाळा कार्यरत आहेत.

उरण, जि.रायगड या ठिकाणी सद्यःस्थितीत शासकीय तंत्र निकेतन, पेण हे शासकीय तंत्र निकेतन व इतर १५ इतकी खाजगी तंत्र निकेतने आहेत. त्यांची एकूण प्रवेश क्षमता ४९७० इतकी असून त्यापैकी १९७५ इतके विद्यार्थी प्रवेशित असून २९९५ इतक्या जागा रिक्त आहेत. तसेच याठिकाणी एकूण ४ औषधनिर्माणशास्त्र पदविका महाविद्यालये असून त्यांची एकूण प्रवेश क्षमता २६८ इतकी असून त्यापैकी २६८ विद्यार्थी प्रवेशित आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील आश्रमशाळा व वसतिगृहांना सहाय्या वेतन आयोगाप्रमाणे निधी देण्याबाबत

(२०) * ३८८६४ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.सुभाष झांबड, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सामाजिक न्याय विभागाच्या आश्रमशाळा व वसतिगृहांचा खर्च ८ टक्के तसेच इतर खर्च १२ टक्के असून तो आजही पाचव्या वेतन आयोगावरील वेतनाप्रमाणेच देण्यात येत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने सदरील खर्च हा सहाय्या वेतन आयोगाप्रमाणे किंवा प्रत्यक्ष होणारा (उदा. एकूण होणारा खर्च - ३,५०,०००/- आणि शासन अनुदान - ३५,०००/- म्हणजेच होणाऱ्या खर्चाच्या १० टक्के रक्कम शासन करत असल्याने) खर्च देण्यात यावा, अशी मागणी आश्रमशाळा व वसतिगृह व्यवस्थापनाकडून होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, प्रश्न बाब २ बाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नवी मुंबईतील ए.पी.एम.सी. मार्केट आवारातील

मुख्य रस्त्याची दुरवस्था झाल्याबाबत

(२१) * ३८१२४ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.खवाजा बेग : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवी मुंबईतील दाणाबंदर ए.पी.एम.सी. मार्केट आवारातील मुख्य रस्ता काँक्रीटकरणसाठी दोन वर्षांपासून खोदलेला असून रस्त्याचे काम प्रलंबित असल्याने माथाडी नेते, माथाडी कामगार व व्यापाऱ्यांनी बाजार समितीचे उपसचिव यांच्या टेबलावर रस्त्याची खडी टाकून आंदोलन केल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रस्त्यामुळे दळणवळणास त्रास होत असून बाजार आवारात प्रदुषण निर्माण होत असल्याने तेथील ठेकेदारांवर व संबंधित अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) होय.

(२) संबंधित ठेकेदाराचा ठेका दिनांक ०१/१०/२०१५ रोजी संपुष्टात आणलेला आहे. तसेच संबंधित ठेकेदारावर दंडात्मक कारवाई करण्यात आलेली आहे.

सद्यःस्थितीत बाजार आवारातील रस्ते काही प्रमाणात खराब असल्यामुळे दळणवळणाचा व प्रदुषणाचा त्रास होतो ही वस्तुस्थिती आहे. तथापि, मा.उच्च न्यायालयाने बाजार समितीस मोठे निर्णय घेण्यास मनाई केलेली असल्यामुळे सदर खराब रस्त्याच्या बांधणी कामासाठीचा अंदाजे खर्च रुपये १५.३५ कोटी इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास मंजुरीसाठी पणन संचालक, पुणे यांनी दिलेल्या निर्देशानुसार सिव्हील ॲप्लीकेशनद्वारे मा.उच्च न्यायालयात प्रस्ताव सादर केला असून, त्यास अद्याप मंजुरी मिळालेली नाही. ती मंजुरी मिळाल्यानंतर रस्ते बांधणीचे काम करण्यात येणार आहे. त्यामुळे सदर प्रकरणी संबंधित अधिकारी यांची चौकशी करणे अथवा त्यांच्यावर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रामपूर (ता.घाटंजी, जि.यवतमाळ) येथील आश्रमशाळेतील
विद्यार्थीनीने आत्महत्या केल्याबाबत**

(२२) * ३८५८९ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार :
सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात सन २००१-०२ ते २०१५-१६ या १४ शैक्षणिक वर्षात आश्रमशाळांमध्ये विविध कारणांनी १ हजार ७७ विद्यार्थ्यांचा मृत्यू झाल्याचे दिनांक १२ जानेवारी, २०१८ रोजी तसेच रामपूर (ता.घाटंजी) येथील निवासी आश्रमशाळेतील १६ वर्षीय विद्यार्थीनीने वर्ग खोलीत गळफास लावून आत्महत्या केल्याचे दिनांक १० जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मृत्यू झालेल्या किती विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत दिली वा देण्यात येणार आहे,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विष्णु सवरा : (१) यवतमाळ जिल्ह्यात पांढरकवडा एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प आहे. सदर प्रकल्पामध्ये सध्या १९ शासकीय आश्रमशाळा व २८ अनुदानित आश्रमशाळा कार्यरत असून गेल्या १४ वर्षात शासकीय आश्रमशाळेतील ३९ व अनुदानित आश्रमशाळेतील ११ असे एकूण ५० विद्यार्थ्यांचा विविध कारणांनी मृत्यू झाल्याची बाब आढळून आली आहे.

शासकीय आश्रमशाळा, रामपूर, ता.घाटंजी, जि.यवतमाळ या शाळेमध्ये इ.१० वी मध्ये शिक्षण घेत असलेली विद्यार्थिनी कु. राजश्री चौरंग कोटनाके हिने दिनांक ०९/०१/२०१८ रोजी गळफास घेवून आत्महत्या केली आहे. सदर घटनेची प्रकल्प अधिकारी, पांढरकवडा यांच्या कार्यालयाकडून चौकशी करण्यात आली आहे. सदर मृत्यूचा शवविच्छेदन अहवाल प्राप्त झाला असून त्यात मृत्यूचे कारण Asphyxia due to Ligature Compression of neck असे नमुद करण्यात आले आहे.

(२) उपरोक्त नमुद मृत विद्यार्थ्यांपैकी शासकीय आश्रमशाळांतील सर्व ३९ मृत विद्यार्थ्यांच्या पालकांना शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार सानुग्रह अनुदान अदा करण्यात आले आहे.

(३) व (४) उपरोक्त नमुद सर्व मृत्यूच्या घटनांची वेळोवेळी चौकशी करण्यात आली असून जबाबदार कर्मचाऱ्यांवर कार्यवाही करण्यात आली आहे. तसेच आश्रमशाळा रामपूर ता.घाटंजी येथील घटनेची प्राथमिक चौकशी प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, धारणी व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती यांच्यास्तरावरून करण्यात आली असून माध्यमिक मुख्याध्यापक, स्त्री अधिका, पुरुष अधिका यांच्याविरुद्ध शाळेत गैरहजर असणे व कर्तव्यात कसूर करणे याबाबीकरिता शिस्तभंग विषयक कार्यवाही प्रस्तावित केली आहे.

**तलासरी (जि.पालघर) येथील औद्योगिक वसाहतीमध्ये
सोयी-सुविधांचा अभाव असल्याबाबत**

(२३) * ३८९८६ श्री.रविंद्र फाटक, श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तलासरी (जि.पालघर) येथे औद्योगिक विकास महामंडळांतर्गत उभारण्यात आलेल्या औद्योगिक वसाहतीमध्ये अनेक सोयी-सुविधांचा अभाव असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर औद्योगिक वसाहतीत बाहेरील कंपनी किंवा तत्सम उद्योग धंदे येण्याच्या प्रमाणात घट झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी सदर वसाहतीत उद्योगांची वाढ होण्यासाठी सोईसुविधा पुरविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) तलासरी (जि.पालघर) येथे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळांची औद्योगिक वसाहत उभारण्यात आलेली नाही, तसेच शासनाची सहकारी औद्योगिक वसाहत देखील तलासरी तालुक्यात स्थापित नाही.

(२) लागू नाही.

तथापि, तलासरी तालुक्यामध्ये खाजगी जमीन क्षेत्रामध्ये काही प्रमाणात सुक्ष्म, लघु व मध्यम व मोठ्या प्रवर्गातील उद्योग स्थापित झालेले आहेत. तलासरी तालुका हा दळण-वळणाच्या दृष्टीने सोयीचा असल्याने व औद्योगिकदृष्ट्या मागासलेला असून शासनाकडून अधिक प्रोत्साहने उपलब्ध असल्याने उद्योगामध्ये वाढ होत आहे.

(३) व (४) तलासरी तालुक्यात सामुहिक प्रोत्साहन योजना अंतर्गत डी+ झोन मधील अधिकची प्रोत्साहने शासनाने उपलब्ध केलेली आहेत. तलासरी तालुक्यातील उद्योजकांच्या वीज आणि रस्ते या समस्यांबाबत जिल्हाधिकारी, पालघर यांचे अध्यक्षतेखाली जिल्हा उद्योग मित्र समिती चर्चा करण्यात येऊन या समस्या सोडविण्याकरीता एकत्रित प्रयत्न करण्यात येत आहेत.

लातूर आणि नांदेड जिल्ह्यातील वसतिगृहातील गैरसोईबाबत

(२४) * ३८५१७ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.किरण पावसकर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मराठवाड्यातील लातूर आणि नांदेड जिल्ह्यातील उमरी व इतर वसतिगृहातील मागासवर्गीय मुलांना निकृष्ट दर्जाचे भोजन मिळत असून कोणत्याही सुविधा मिळत नसल्याचे दिनांक ६ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासकीय वसतिगृहात निकृष्ट भोजन पुरवठा केल्याप्रकरणी मे. हिंदूजा इंटरनॅशनल प्रा. लि. मुंबई या कंपनीला काळ्या यादीत टाकण्याचा प्रस्ताव सामाजिक न्याय विभागाच्या प्रादेशिक उपायुक्तानी शासनाकडे पाठविला असल्याचे दिनांक १० जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांमध्ये असंतोष निर्माण झाल्याने त्यांनी भोजन पुरवणारा ठेकेदार बदलण्याच्या मागणीचे निवेदन तहसिलदार उमरी यांना दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने मराठवाड्यातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना पोषक आहार मिळण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांना निकृष्ट दर्जाचे भोजन मिळत असल्याची तक्रार स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक १५/०१/२०१८ रोजी केलेली आहे.

(२) भोजन पुरवठाधारकाने पुरवठा आदेशातील अटी व शर्तीचा भंग केलेला असल्याने प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण, लातूर यांनी सदर भोजन पुरवठाधारकाचे नाव काळ्या यादीत समाविष्ट करण्याचा प्रस्ताव आयुक्त, समाजकल्याण यांना सादर केलेला आहे.

(३) होय.

(४) वसतिगृहाच्या भोजन पुरवठ्यासाठी नव्याने ई-निविदा प्रसिध्द करण्यात आली असून या ई-निविदेची कार्यवाही चालू आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील शेतकऱ्यांकडून थकीत वीज देयकांवर
दंड आकारण्यात येत असल्याबाबत**

(२५) * ३८८८७ श्री.आनंदराव पाटील : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील कृषी पंपधारक शेतकऱ्यांसाठी सुरु असलेल्या मुख्यमंत्री कृषी संजीवनी योजनेची मुदत माहे नोव्हेंबर, २०१७ अखेर संपली असल्याने सदर देयकांवर दंड आकारण्यात येणार असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आधीच कर्जात बुडालेले शेतकरी विद्युत देयक भरण्यास हतबल असून कृषी संजीवनी योजनेची मुदत यापुढे ६ महिने वाढवून देणे तसेच कृषी पंप वीज देयकात ५० टक्के सूट देण्याबाबत शेतकऱ्यांनी संबंधिताकडे माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) वीज बिलाचा भरणा देय दिनांकापर्यंत न केल्यास मा.विद्युत नियामक आयोगाच्या आदेशानुसार लागू होणाऱ्या व्याजाचा भरणा करणे क्रमप्राप्त आहे.

(२) कृषी पंप वीज देयकात ५० टक्के सूट देण्याबाबत शेतकऱ्यांनी माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये मागणी केली, हे खरे आहे.

- (३) मुख्यमंत्री कृषी संजीवनी योजना २०१७ अंतर्गत पहिला हप्ता भरावयाचा कालावधी नोव्हेंबर, २०१७ होता. तो फेब्रुवारी, २०१८ करण्यात आला असून त्यानुषंगाने पुढील हप्त्यांचा कालावधी ३ महिन्यांनी वाढविण्यात आला आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोट (जि.अकोला) येथील शेतकऱ्यांना अटल सौर कृषी पंप योजनेचा लाभ मिळण्याबाबत

(२६) * ३८१३५ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोट (जि.अकोला) आणि सोलापूर येथील शेतकऱ्यांनी अटल सौर कृषी पंप योजनेसाठी अर्ज दाखल केले परंतु सदर योजना दिनांक ८ डिसेंबर, २०१७ रोजी बंद झाल्यामुळे अनेक शेतकरी या योजनेपासून वंचित राहिल्याचे दिनांक १९ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील वीज टंचाईवर मात करण्यासाठी ही योजना उपायकारक असल्याने सदर योजनेस मुदतवाढ देऊन योजनेची अंमलबजावणी करून अकोट व सोलापूर येथील लाभार्थी शेतकऱ्यांना तात्काळ सौर पंप बसवून देण्याबाबत शासनस्तरावर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) व (२) केंद्र शासनाद्वारे सहाय्यित अटल सौर कृषी पंप आस्थापित करण्यासंदर्भातील प्रगतीचा आढावा, केंद्र शासनाची सदर मान्यतेकरिता असणारी मुदत, नव्याने महाऊर्जामार्फत योजना राबविण्यास दिलेली ७,००० कृषी पंपांना प्राप्त मंजूरी, अर्थसहाय्यातील बदल लक्षात घेऊन त्यानुसार योजना नवीन स्वरूपात राबविण्याचे प्रस्तावित आहे. परंतु ज्या

शेतकऱ्यांनी लाभार्थी हिश्याची रक्कम जमा केली आहे त्यांना सद्यःस्थितीतील योजनेनुसार त्यांच्या अनुज्ञेयतेनुसार सौर कृषी पंप देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात औद्योगिक गुंतवणूक क्षेत्रात घट होत असल्याबाबत

(२७) * ३९२९० श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.मोहनराव कदम, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.जयवंतराव जाधव, अॅड.निरंजन डावखरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३४९६१ ला दिनांक १५ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात मेक इन इंडियाच्या माध्यमातून उद्योग क्षेत्रात रुपये ११ लाख ३७ हजार ७८३ कोटी रुपयांची गुंतवणूक होणे अपेक्षित असताना मागील अडीच वर्षांच्या कालावधीत केवळ रुपये २ लाख ६९ हजार ८१० कोटींची गुंतवणूक झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गुंतवणूकदारांना आकर्षित करून गुंतवणूक वाढविण्याकरिता शासनाकडून काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तदनुसार भविष्यात किती गुंतणूक अपेक्षित आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) मेक इन इंडिया सप्ताहादरम्यान उद्योग विभागाशी निगडित एकूण २८५० सामंजस्य करार झाले व त्याद्वारे एकूण रुपये ३.९३ लक्ष कोटी गुंतवणूक अपेक्षित होती. त्यापैकी २३२० सामंजस्य करार केलेले उद्योग प्रगतीच्या विविध टप्प्यात आहेत. त्याद्वारे रुपये ३ लक्ष ८३ हजार कोटींची गुंतवणूक प्रगतीपथावर आहे.

(२) नविन उद्योग आकर्षित करण्यासाठी सामुहिक प्रोत्साहन योजना २०१३ च्या माध्यमातून उद्योगांना तालुका गटाच्या वर्गवारी प्रमाणे विविध प्रोत्साहने देण्यात येत आहेत. राज्यात विविध उद्योग आकर्षित करण्यासाठी उद्योग क्षेत्र निहाय विशेष धोरण आखून त्यांना विशेष प्रोत्साहने देवू केली आहेत. महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान धोरण, इलेक्ट्रॉनिक्स व फॅब धोरण, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर अ.जा. व अ.ज. विशेष प्रोत्साहन योजना व नुकतेच महिला उद्योजकांसाठी विशेष धोरण विहित करून उद्योगांना पोषक वातावरण तयार करण्यात येत आहे.

तसेच मेक इन महाराष्ट्र व Ease of Doing Business उपक्रमाच्या माध्यमातून उद्योगांसाठी विविध सुधारणा केल्या आहेत.

मैत्रीकक्षामार्फत उद्योगांना आवश्यक सुविधा व ना-हरकती/परवाने सुलभ व जलदरित्या देण्यासाठी ऑनलाईन एक खिडकी प्रणालीद्वारे विविध सेवा देण्यात येत आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाराष्ट्र औद्योगिक महामंडळातील विभागीय अग्निशमन अधिकारी यांच्या प्रशिक्षणासाठी झालेल्या खर्चाबाबत

(२८) * ३९८३८ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र औद्योगिक महामंडळातील विभागीय अग्निशमन अधिकारी यांच्या देशातील तसेच परदेशातील प्रशिक्षणासाठी महामंडळाने लाखो रुपये खर्च केले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रशिक्षण घेतलेल्या अनेक अधिकाऱ्यांनी लेखी करारपत्राचा (बॉर्ड) भंग करून नोकरीचा राजीनामा दिल्यामुळे महामंडळाने त्यांच्या प्रशिक्षणासाठी केलेला खर्च वाया जात असून शासनाचे लाखो रुपयांचे नुकसान झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व त्यानुसार संबंधित अधिकाऱ्यांवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) हे खरे आहे.

अग्निशमन ही अत्यावश्यक सेवा असल्याने अग्निशमन अधिकाऱ्यांना वेळोवेळी अद्ययावत प्रशिक्षण देणे क्रमप्राप्त असते. त्यानुसार अग्निशमन विभागाने परदेशातून ५ अग्निवाहन यंत्रे आयात केली असून सदर अग्निवाहन यंत्रे हाताळणीचे प्रशिक्षण अग्निवाहन यंत्रे पुरविण्याच्या कंपनीने निविदेतील अटी व शर्तीनुसार देण्यात आले आहे. सदर परदेशातील प्रशिक्षणाचा खर्च संबंधित कंपनीमार्फत करण्यात आलेला आहे. त्यामुळे महामंडळाचे कोणतेही आर्थिक नुकसान झालेले नाही.

महाराष्ट्र अग्निसुरक्षा व जीव संरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ मध्ये नमूद केलेल्या बाबीं संदर्भात नामनिर्देशित अधिकारी म्हणून काम करण्यासाठी आवश्यक अर्हता प्राप्त अग्निशमन विभागातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांचे प्रशिक्षण, केंद्र शासनाच्या गृह विभागांतर्गत येणाऱ्या राष्ट्रीय अग्निशमन सेवा महाविद्यालय, नागपूर यांचेकडून दिले जाते. सदर प्रक्षिणासाठी आवश्यक तेवढाच खर्च महामंडळामार्फत केला जातो.

(२) हे खरे नाही.

महामंडळाचे कोणतेही आर्थिक नुकसान झालेले नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

साखरेचा दर ठरविण्याकरीता दुहेरी किंमत धोरण स्वीकारण्याबाबत

(२९) * ३९९४० प्रा.डॉ.तानाजी सावंत : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) साखरेच्या कमी झालेल्या किंमतीच्या पार्श्वभूमीवर केंद्र शासनाने साखरेच्या बाबतीत किरकोळ ग्राहक आणि औद्योगिक ग्राहक असे "किंमत भेद धोरण" स्वीकारावे अशी मागणी राज्य शासनाने माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान केंद्र शासनाला केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त दुहेरी किंमतीच्या नियमानुसार शासनास हे धोरण राबविण्याचे आव्हान असून त्यामुळे साखरेचा मोठ्या प्रमाणात काळा बाजार होण्याची भिती तज्ज्ञांनी व्यक्त केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाकडून केंद्र शासनाकडे पाठपुरावा करण्यात आला आहे काय, त्याची सद्यःस्थिती काय आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) होय.

राज्यातील साखर उद्योग आणि शेतकऱ्यांच्या व्यापक हितासाठी घरगुती आणि व्यावसायिक वापरासाठीच्या साखरेचे दर वेगवेगळा ठेवल्याबाबतचा निर्णय घेण्यासाठी दिनांक २७/११/२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये केंद्र शासनास कळविलेले आहे.

(२) नाही.

(३) होय.

केंद्र शासनास दिनांक २४/०१/२०१८ रोजी स्मरणपत्र पाठविले आहे. त्यानुषंगाने केंद्र शासनाने दिनांक ०५/०२/२०१८ च्या पत्रान्वये उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांची पूर्तता करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महाड (जि.रायगड) तालुक्यात सैनिकांसाठी असलेल्या कॅन्टीनमध्ये
लिकर वाहतुक व वितरण परवाना सुरु करण्याबाबत**

(३०) * ४०६३८ श्री.प्रविण दरेकर : सन्माननीय राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाड (जि.रायगड) तालुक्यात आजी व माजी सैनिकांसाठी असलेल्या कॅन्टीनमध्ये लिकर वाहतुक व वितरण परवाना सुरु करण्यासाठी लोकप्रतिनिधींनी मा.राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री यांना दिनांक २७ जुलै, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त निवेदनानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे व त्याचे स्वरूप काय आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) माजी सैनिकांच्या कॅन्टीनसाठी मद्यविक्री परवाना देण्यासाठी सैन्य दलाने कॅन्टीन नोंदणीकृत करून (URC) यु.आर.सी. क्रमांक देणे आवश्यक आहे. सदरच्या (URC) यु.आर.सी. क्रमांक महाड कॅन्टीनसाठी उपलब्ध नाही. त्यामुळे अंतिम कार्यवाही झालेली नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि., मुंबई व सोनी (ता.मिरज, जि.सांगली)
 शेतकरी सहकारी कारखाना लि., यांनी केलेल्या गैरव्यवहाराबाबत**

(३१) * ४०८१२ श्री.परिणय फुके : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि., मुंबई व सोनी (ता.मिरज, जि.सांगली) येथील शेतकरी सहकारी कारखाना लि., कोकळे साईट यांनी संगनमत करून सन २००१ मध्ये कारखाना कार्यक्षेत्रातील शेतकऱ्यांच्या जमिनीवर त्यांना कोणतीही पूर्वसूचना न देता तारण गहाण खत केल्याचे दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मिळकती शेतकऱ्यांनी कधीही शेतकरी सहकारी कारखाना लि., कोकळे साईट यांना हस्तांतरीत केलेल्या नसताना व महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेस तारण घेण्याचा कायदेशीर अधिकार नसताना शेतकरी सहकारी कारखाना लि., कोकळे साईट यांनी कर्ज घेताना बँकेच्या तारण गहाण खतमध्ये सेकंड शेड्यूल म्हणून सदर शेतकऱ्यांच्या मिळकतीचा समावेश केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच जिल्हा दंडाधिकारी, सांगली यांनी कोणतीही शहानिशा न करता दिनांक २ एप्रिल, २०१३ रोजी सदर कर्ज शेतकऱ्यांच्या मिळकतीवर चढवून फेरफार उतारे देणे तसेच मिळकती मौजे सोनी (ता.मिरज, जि.सांगली) येथील असतानाही तारण गहाण दस्तऐवज मुंबई येथील सहदुय्यम निबंधक कार्यालयात करण्याची कारणे काय आहेत,

(४) असल्यास, उक्त शेतकऱ्यांनी सन २००१ मध्ये सदर शेत जमीन खरेदी करताना कोणत्याही वित्तीय संस्थेचे कर्ज तसेच ना हरकत दाखले घेतलेले असताना अचानक बँकेचे कर्ज अथवा तारण गहाण खत नसतानाही सदर कारवाई करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) अंशतः खरे आहे.

सोनी, ता.मिरज, जि.सांगली येथील शेतकरी सहकारी साखर कारखान्याने १८ शेतकऱ्यांची १८.५० हेक्टर जमीन नोंदणीकृत खरेदीपत्राने खरेदी केली असून १६ शेतकऱ्यांना त्यांच्याकडून घ्यावयाच्या जमिनीपोटी रुपये ४,६८,३२०/- अग्रिम अदा करून करारपत्र केले आहे. तथापि, सदरचे करारपत्र नोंदणीकृत नाही. महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि. मुंबई व शेतकरी सहकारी साखर कारखाना लि. कोकळे साईट सोनी यांनी दिनांक ११/१०/२००१ रोजी फेरफार क्रमांक ५६७० अन्वये तारण गहाण खताचा फेरफार झालेला असल्याने तारण गहाण खत केल्याचे दिसून येते.

(२) अंशतः खरे आहे.

महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि. मुंबई या बँकेने कर्ज मंजूरीवेळी बँकेकडे सेकंड शेड्यूलप्रमाणे ज्या जमिनीचे खरेदी खत पूर्ण झाले त्या जमिनीवर गहाण खत करून दिले तसेच अग्रिम उचल देवून करार केलेल्या शेतकऱ्यांच्या जमिनीसह इतर शेतकऱ्यांच्या जमिनीचे खरेदी व्यवहार पूर्ण झाल्यावर सेकंड शेड्यूलमध्ये पुरवणी गहाण खत करून देण्याच्या अटीवर गहाण खत करून कर्ज मंजूरी दिली आहे.

- (३) तारण गहाण दस्तऐवज मुंबई येथील सहदुय्यम निबंधक, मुंबई यांचे कार्यालयात झाले आहे.
- (४) महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेने कारखान्यास दिलेल्या कर्जापोटी दिनांक २६/९/२००१ रोजी गहाण खत करून दिलेले आहे. सद्यःस्थितीत महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेने सिक्युरिटायझेशन कायद्यांतर्गत कारखान्यावर कारवाई केली आहे.
- (५) महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेने कारखान्यावर केंद्र शासनाचे सरफेसी कायदा २००२ अंतर्गत कारवाई केलेली आहे.
- (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**विखरण (जि.धुळे) येथील औष्णिक ऊर्जा प्रकल्पासाठी
भूसंपादन केलेल्या जमिनीचा मोबदला देण्याबाबत**

(३२) * ४०५०९ श्री.हेमंत टकले, श्री.विक्रम काळे, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सुनिल तटकरे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.खवाजा बेग, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विखरण (जि.धुळे) येथील प्रस्तावित औष्णिक ऊर्जा प्रकल्पासाठी भूसंपादन केलेल्या जमिनीचा मोबदला मिळावा यासाठी मंत्रालय परिसरात विष प्राशन करून उपोषणास बसलेल्या शेतकरी श्री.धर्मा पाटील यांचा दिनांक २८ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास मृत्यू झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, श्री.धर्मा पाटील यांनी विष प्राशन करून उपोषण करण्याची कारणे काय आहेत, औष्णिक प्रकल्पासाठी त्यांची जमीन केव्हा संपादन करण्यात आली होती तसेच जमिनीचा मोबदला देण्यास विलंब लागण्याची कारणे काय आहेत,

- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) दिनांक २२/०१/२०१८ रोजी श्री.धर्मा मंगा पाटील वय ७६ वर्ष मु.पो.विखरण ता.शिंदखेडा, जि.धुळे यांच्या शेतजमिनीचा काही भाग औष्णिक विद्युत प्रकल्पाकरिता संपादित केल्यामुळे, सदर जमिनीचा वाढीव मोबदला मिळावा याकरिता मंत्रालयात आले असता, विषारी पदार्थ पोटात गेल्याने त्यांना अस्वस्थ व मळमळ जाणवत होते म्हणून मंत्रालयातील कार्यरत पोलिसांनी त्यांना सेंट जॉर्ज रुग्णालयात दाखल केले होते. तदनंतर ते दिनांक २८/०१/२०१८ रोजी मयत झाले.

(२) व (३) श्री.धर्मा पाटील यांच्या शेतजमिनीचा निवाडा भूसंपादन अधिकारी यांनी दिनांक १७/०३/२०१५ रोजी घोषित केला होता व त्यानुसार त्यांच्या मालकीच्या गट नं. २९१/२-अ ची भूसंपादन मोबदल्याची रक्कम रुपये २,१८,६१७/- दिनांक १३/०४/२०१७ रोजी त्यांनी स्विकारली आहे.

निवाडा घोषित केल्यानंतर, भूसंपादन अधिकाऱ्यांना त्यामध्ये बदल करण्याचा अधिकार नाही. वाढीव मोबदल्यासाठी संबंधित भूधारकास भूसंपादन अधिनियम, १८९४ चे कलम १८ व नवीन भूसंपादन अधिनियम, २०१३ चे कलम ६४ अन्वये दिवाणी न्यायालयात भूसंदर्भ दाखल करणे आवश्यक आहे. प्रस्तुत प्रकरणामध्ये श्री.धर्मा मंगा पाटील यांनी भूसंदर्भ दाखल केलेला नाही. तथापि श्री.धर्मा मंगा पाटील यांनी त्यांच्या शेतातील फळझाडांचे मूल्यांकन व शेतीच्या क्षेत्रफळानुसार मोबदला मिळाला नाही व इतर शेतकऱ्यांना जास्त मोबदला देण्यात आला व आपणास कमी मोबदला मिळाल्याबाबत दिलेल्या निवेदनाच्या अनुषंगाने जिल्हाधिकारी, धुळे व जिल्हा कृषी अधिकारी, धुळे यांना गट क्र. २९१/२-अ ची तपासणी करून मूल्यांकन करण्याबाबत कळविण्यात आले होते. त्यानुषंगाने जिल्हाधिकारी, धुळे यांचेकडून सानुग्रह अनुदानाचा प्रस्ताव प्राप्त झाला असून कै. धर्मा पाटील यांना पूर्वी अदा करण्यात आलेली मोबदल्याची रक्कम व प्रस्तावित सानुग्रह अनुदानाची रक्कम वजा करून, देय असलेली रक्कम रुपये २४,६४,५८२/- महानिर्मिती कंपनीकडून अदा करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्हयातील दिव्यांग शासकीय योजनांपासून
वंचित असल्याबाबत**

(३३) * ४०२५५ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात शासनामार्फत दिव्यांगांसाठी अनेक योजना राबविल्या जात असून अधिकाऱ्यांच्या अंमलबजावणी अभावी यवतमाळ जिल्हयातील दिव्यांग लाभापासून वंचित राहत असल्याने दिव्यांग संघर्ष समितीद्वारे माहे जुलै, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान जिल्हाधिकारी, यवतमाळ कार्यालयावर मोर्चा काढण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मोर्चेकऱ्यांच्या मागण्या कोणत्या आहेत, यापैकी किती मागण्या मान्य करण्यात आल्या आहेत व उर्वरित मागण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) होय हे खरे आहे.

(२) दिव्यांग संघर्ष समितीने निःसमर्थ (अपंग) व्यक्तींसाठीच्या एकूण आठ मागण्याबाबतचे निवेदन जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांना दिलेले आहे. सदर मागण्यांमध्ये स्थानिक स्वराज्य संस्थामार्फत अपंगासाठी राखीव ३ टक्के निधी खर्च करणे तसेच अपंग व्यक्तींची नोंद ठेवणे, तीन चाकी सायकलीचे वाटप करणे, अपंगाना प्रमाणपत्र देणे, त्याचप्रमाणे शासकीय योजनांतर्गत अपंग व्यक्तींने अर्ज केल्यास त्यांना लाभ देणे अशा मागण्यांचा समावेश आहे.

स्थानिक स्वराज्य संस्थामार्फत अपंगासाठी राखीव ३ टक्के निधी खर्च करणे, अपंग व्यक्तींना तीन चाकी सायकल वाटप करणे, याबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे. सार्वजनिक आरोग्य विभागामार्फत अपंगाना प्रमाणपत्र देण्याबाबत महानगरपालिकेच्या तसेच इतर रुग्णालयांना अधिकार देण्यात आलेले आहेत. त्याचप्रमाणे शासनस्तरावर वेळोवेळी आयोजित करण्यात आलेल्या बैठकांमध्ये अपंग व्यक्तींना विविध शासकीय योजनांचा लाभ देण्याबाबत संबंधित विभागांना सूचित करण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नाशिक व अहमदनगर विभागातील अविकसित
भूखंड ताब्यात घेण्याबाबत**

(३४) * ३७७२६ डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३२०२३ ला दिनांक १० ऑगस्ट, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक व अहमदनगर जिल्ह्यातील औद्योगिक क्षेत्रातील उद्योगांसाठी देण्यात आलेल्या परंतु विहित कालावधीत विकसित न केलेल्या ३२० भूखंडधारकांना दिलेल्या नोटीसांनुसार कार्यवाही करून सदर भूखंड 'मॅग्नेटिक महाराष्ट्र' उपक्रमात 'मेक इन नाशिक' च्या ब्रँडींगसाठी उद्योजकांना माफक दरात उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनामार्फत कोणता निर्णय घेण्यात आला व त्याचे सर्वसाधारण स्वरूप काय व एकूण किती अविकसित भूखंड महामंडळाने ताब्यात घेतले आहेत,

(२) असल्यास, 'मेक इन इंडिया' अंतर्गत राज्य शासनाच्या 'मेक इन महाराष्ट्र' या संकल्पनेस अनुसरून नाशिकच्या उद्योजकांनी 'मेक इन नाशिक'चे मुंबईत ब्रँडींग करून सुमारे रुपये २२०० कोटींच्या गुंतवणूकीचे प्रस्ताव दाखल केलेल्या उद्योजकांना माहे जानेवारी, २०१८ अखेर भूखंडाचे वाटप करण्याचा निर्णय उद्योग विभागाच्या प्रधान सचिवांनी नाशिक येथे झालेल्या दिनांक ८ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास उद्योजकांच्या बैठकीत घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रमाणे कार्यवाही होऊन 'मेक इन नाशिक' अंतर्गत उद्योजकांना भूखंड उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) नाशिक व अहमदनगर जिल्ह्यातील औद्योगिक क्षेत्रातील ज्या भूखंडधारकांनी विहित मुदतीत भूखंडाचा विकास केलेला नाही अशा ३२० भूखंडधारकांना नोटीस दिलेली आहे. त्यापैकी ३२ भूखंड रितसर पंचनामा करून ताब्यात घेतलेले आहे.

ताब्यात घेतलेल्या भूखंडाचे वाटप उद्योग विस्तारासाठी करण्यात येते. उद्योग विस्तारासाठी मागणी नसल्यास e-bidding व्दारे वाटप करण्यात येते. E-bidding/Online व्दारे भूखंड वाटपाची पध्दत पारदर्शी स्वरूपाची असून महामंडळाने भूखंड वाटपाची जाहीरात प्रसिध्द केल्यानंतर मॅग्नेटिक महाराष्ट्र, मेक इन नाशिक अशा कार्यक्रमात MoU केलेल्या उद्योजकांनी रितसर अर्ज केल्यास नियमाप्रमाणे भूखंड वाटप करण्यात येईल.

(२) अंशतः खरे आहे.

दिंडोरी व मालेगाव औद्योगिक क्षेत्रात पायाभूत सुविधांचे काम सुरु असून ते पूर्ण होताच भूखंड औद्योगिक वापरासाठी महामंडळाच्या धोरणाप्रमाणे खुले करण्याबाबत कार्यवाही सुरू आहे व औद्योगिक क्षेत्राच्या बाहेर उपलब्ध असलेले भूखंड औद्योगिक क्षेत्राचे मागणीनुसार त्वरीत उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही महामंडळाच्या धोरणाप्रमाणे करण्यात येत आहे.

(३) मेक इन नाशिक अंतर्गत ४४ उद्योजकांनी MoU केलेले आहेत. त्यापैकी ३ उद्योजकांना भूखंड वाटप केलेले आहे. उर्वरित ४१ पैकी ३२ लोकांची मागणी सातपूर/अंबड औद्योगिक क्षेत्रातून आहे. मात्र येथे भूखंड उपलब्ध नसल्याने त्यांना भूखंड वाटप करता येणार नाही. उर्वरित ९ लोकांनी सिन्नर/दिंडोरी येथून मागणी केली असून महामंडळाच्या धोरणाप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महावितरण पुणे परिमंडळातील विद्युत जोडणी देताना गैरव्यवहार होत असल्याबाबत

(३५) * ४०५९७ अॅड.जयदेव गायकवाड : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महावितरण पुणे परिमंडळातील नागरिकांना नवीन वीज जोडणी देताना उप कार्यालयातील अभियंते आणि वायरमन हे घरगुती वीज जोडणी देण्यासाठी ग्राहकांकडून किमान पाच ते पंधरा हजारापर्यंत रक्कम घेत असल्याचे केलेल्या पहाणीत निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, त्यामुळे महावितरण परिमंडळाकडे नवीन वीज जोडणीसाठी मागील सहा ते सात महिन्यांपासून हजारो अर्ज प्रलंबित आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही.

(२) सद्यःस्थितीत नवीन वीज जोडणीकरीता कोणताही विलंब होत नाही. परंतु मागील काही कालावधीकरिता वीज मीटरची उपलब्धता त्याच्या मागणीपेक्षा कमी असल्यामुळे काही काळाकरिता नवीन वीज जोडण्या देण्यास विलंब झाला होता.सद्यःस्थितीत महावितरणच्या सर्वच कार्यालयांना मुबलक वीज मीटर उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. तसेच वीज मीटर मागणीपेक्षा वीज मीटरचा मुबलक साठा उपलब्ध असल्यामुळे नवीन वीज जोडणी देण्याकरिता अर्ज प्रलंबित नाहीत.

(३) नवीन वीज मीटर जोडणीसाठी विलंब होत असल्यास मुंबई येथील विशेष मदत कक्षाकडे ०२२-२६४७८९८९ किंवा ०२२-२६४७८८९९ या क्रमांकावर तसेच १९१२ किंवा १८००२००३४३५ या टोल फ्री क्रमांकावर संपर्क साधण्याचे आवाहन महावितरण कंपनीकडून करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

ऑनलाईन अर्जातील त्रुटींमुळे शेतकरी कर्जमाफीपासून वंचित राहिल्याबाबत

(३६) * ३९७७२ श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३४९३९ ला दिनांक १५ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजनेतर्गत ऑनलाईन अर्ज भरताना राहिलेल्या त्रुटीमुळे २६ हजार ६६९ शेतकरी कर्जमाफीपासून वंचित राहिले असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, ऑनलाईन अर्जामध्ये शुल्लक चुकीमुळे वंचित राहिलेल्या शेतकऱ्यांना कर्जमाफीचा फायदा देण्यासाठी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) नाही.

- (२) वंचित राहिलेल्या शेतकऱ्यांसाठी ऑनलाईन पध्दतीने दिनांक १ मार्च, २०१८ ते ३१ मार्च, २०१८ पर्यंत अर्ज भरण्याची सुविधा दिनांक २८/०२/२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करून देण्यात आली असून त्याप्रमाणे अर्ज प्राप्त होण्यास सुरुवात झाली आहे.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बेलापूर, नवी मुंबई येथील विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था
तसेच ठाणे शहर, उप निबंधक कार्यालयातील अधिकारी
पदाचा गैरवापर करत असल्याबाबत**

- (३७) * ४०६२१ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई तसेच उपनिबंधक, उपनिबंधक कार्यालय, ठाणे शहर कार्यालयातील अधिकारी आपल्या पदाचा गैरवापर करून कायद्याचे व शासन नियमांचे उल्लंघन करून सहकारी संस्था तसेच नागरिकांना त्रास देत असल्याने कलंगुडे को.ऑप.हौसिंग सोसायटी, कोलबाड, ठाणे (पश्चिम) या संस्थेच्या पदाधिकाऱ्यांनी व शहरातील अनेक संस्थांनी मा.सहकार मंत्री, मा.सहकार राज्यमंत्री व मा.विरोधी पक्षनेते यांच्याकडे तक्रार केल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त कार्यालयातील अधिकाऱ्यांनी वास्तु आनंद सोसायटी, पारसिक नगर, खारेगाव, कळवा, ठाणे येथील नागरीकांना न्यू रायगड को.ऑप.क्रेडिट सोसायटीने केलेल्या गैरव्यवहार प्रकरणी कोणत्याही कागदपत्रांचा पुरावा नसतांना पोलिसांना चुकीची माहिती देऊन गुन्हा दाखल केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी करून पदाचा गैरवापर करून कायद्याचे व शासन नियमांचे उल्लंघन करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

न्यू रायगड को.ऑप.क्रेडिट सोसायटी प्रकरणी विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, कोकण विभाग, नवी मुंबई यांनी दिनांक ०८/०९/२०१७ रोजी दिलेल्या निर्णयास मा.राज्यमंत्री (सहकार) यांनी दिनांक २८/११/२०१७ च्या आदेशान्वये स्थगिती दिली आहे.

सदर संस्थेची कलम ८८ अन्वये चौकशी करण्यात आली असून चौकशी अधिकारी यांनी सादर केलेल्या अहवालात संस्थेचे माजी अध्यक्ष व व्यवस्थापक यांना रुपये २,८६,४९,०१७/- एवढ्या आर्थिक नुकसानीस जबाबदार धरण्यात आले आहे. तसेच सदर संस्थेच्या लेखापरीक्षकाने संस्थेमधील अफरातफरी संबंधात संस्थेचे माजी अध्यक्ष श्री.नामदेव खडेकर व व्यवस्थापक श्री.प्रमोद गोळे यांच्यावर पोलीस स्टेशन, कळवा, ठाणे येथे FIR क्र.२२४, दिनांक ०८/०७/२०१६ प्रमाणे गुन्हा दाखल केला आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात विजेच्या धक्क्याने कामगार आणि नागरीकांचा
मृत्यू झाल्याबाबत**

(३८) * ३९३९४ श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.जयवंतराव जाधव, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.सुभाष झांबड, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.मोहनराव कदम : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात विजेच्या धक्क्याने एका वर्षात २५० कायमस्वरूपी व हजारहून अधिक कंत्राटी अशा एकूण १२६९ वीज कामगारांचा तसेच अनेक नागरीकांचा मृत्यू झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महावितरणचे ६० टक्के ट्रान्सफॉर्मर उघड्यावर असल्याने सदर अपघात होऊन मृत्यू होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) राज्यात विजेच्या धक्क्याने माहे एप्रिल, २०१७ ते डिसेंबर, २०१७ या कालावधीत वीज पुरवठा कंपनीत काम करणाऱ्या ४६ कायमस्वरूपी कामगारांचा व २५ कंत्राटी कामगारांचा तसेच २ विद्युत सहाय्यक अशा एकूण ७३ वीज कामगारांचा व १०४७ बाह्यव्यक्ती/इतर नागरिकांचा मृत्यू झाल्याचे निदर्शनास आले.

(२) हे खरे नाही.

विद्युत अधिनियम, २००३ नुसार व केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण यांनी सुरक्षिततेच्यादृष्टीने तयार केलेल्या विनियम (Regulations) २०१० नुसार ट्रान्सफार्मरची खांब किंवा प्लिंथवर उभारणी करण्यात येते. उघड्यावरील ट्रान्सफार्मरमुळे अपघात होऊन मृत्यू होत आहेत हे म्हणणे खरे नसून

ट्रान्सफार्मरला सुरक्षित कुंपण नसल्यामुळे तसेच ट्रान्सफार्मरची वितरण पेटी उघडी असल्यामुळे अपघात झाल्याचे निदर्शनास आले आहे. तसेच काही अपघात हे उपरीतारमार्ग वाहिनीवर व वीज संचमांडणीची योग्य देखभाल दुरुस्ती न केल्यामुळे झाले आहेत.

(३) वरील अपघातांची प्रत्येक जिल्ह्यातील विद्युत निरीक्षक कार्यालयामार्फत चौकशी करण्यात आली आहे. सदर चौकशीत या अपघातांची खालील कारणे आढळून आली आहेत.

- १) वीज संचमांडणीची योग्य देखभाल दुरुस्ती नसणे.
- २) कामातील निष्काळजीपणा व अयोग्य पर्यवेक्षण.
- ३) सुरक्षा उपकरणांचा वापर न करणे
- ४) फाजील आत्मविश्वास व अयोग्य कार्यपध्दती अवलंब उदा. फोनवरून परमिट घेणे इ.

चौकशीत अपघातांस जबाबदार असणाऱ्या महावितरण कंपनीच्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर कारणे दाखवा नोटीस, सुधारणापत्र जापन बजावण्यात आले असून मृतांच्या वारसांना नियमानुसार भरपाई देण्याबाबत वेळोवेळी अभिप्राय महावितरण कंपनीस कळविण्यात आले आहे.

अपघातांचे प्रमाण कमी करण्यासाठी शासनामार्फत खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात आल्या आहेत.

दिनांक ११/०१/१८ ते दिनांक १७/०१/१८ या कालावधीत राज्यभर विद्युत सुरक्षा सप्ताह साजरा करण्यात आला. त्या कालावधीत शाळा, महाविद्यालये येथे महाराष्ट्र शासनाच्या विद्युत निरीक्षणालय विभागाने विद्युत सुरक्षेबाबतच्या कार्यशाळा घेतल्या असून त्याचवेळेस विद्युत सुरक्षेबाबतच्या व्हिडीओ, चित्रफित कार्यक्रम दाखवण्यात आलेले आहेत.

तसेच सार्वजनिक ठिकाणी उदा. बस स्थानक, रेल्वे स्टेशन येथे स्टॉल उभारून विद्युत सुरक्षेसंबंधी सामान्य जनतेचे प्रबोधन केले आहे.

तसेच ३१०००० पोस्टर्स, १६५००० विद्युत सुरक्षा संदेश पुस्तिका सामान्य जनता, ग्रामपंचायती, शाळा यांना वितरीत करण्यात आल्या आहेत.

याच सुरक्षा सप्ताहाचा भाग म्हणून महावितरण कंपनीने वीज कर्मचाऱ्यांसाठी विद्युत सुरक्षा चर्चासत्रे, कार्यशाळा प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविलेले आहेत.

याव्यतिरिक्त संपूर्ण राज्यात महावितरण व इतर विद्युत पुरवठादारांना विद्युत अपघातप्रवण स्थळांचे सर्वेक्षण करून सुधारणा करण्याविषयी लेखी कळविले जात असून पूर्ततेसाठी वर्षभर पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात विशेषतः मराठवाडा आणि विदर्भात कृषी पंपाच्या
वीज जोडणीची कामे पूर्ण करण्याबाबत**

(३९) * ३८०२३ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.नरेंद्र पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३४९०९ ला दिनांक १५ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात विशेषतः मराठवाडा आणि विदर्भात कृषी पंपाच्या वीज जोडणीचा अनुशेष मोठ्या प्रमाणावर वाढत असून शेतकऱ्यांनी अनामत रक्कम भरूनही त्यांना वीज जोडणी मिळण्यासाठी विलंब होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विदर्भ आणि मराठवाडा विभागातील प्रलंबित कृषी पंप वीज जोडणी करिता विशेष योजना राबविण्याचा शासनाने निर्णय घेवून व वीज जोडणीसाठी डिसेंबर, २०१७ अखेर सुमारे २ लाख शेतकऱ्यांनी अनामत रक्कम भरूनही त्यांना अद्याप वीज जोडणी दिली नसल्याने अनुशेषात वाढ होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मराठवाड्यातील प्रलंबित जिल्हानिहाय कृषीपंपाच्या वीज जोडणीचा अनुशेष किती आहे, तसेच वीज जोडणीबाबत कंत्राटदारास आदेश देवूनही कामास झालेल्या विलंबाबाबत शासनाने किती कंत्राटदारांवर व कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) विदर्भ व मराठवाड्यामध्ये विविध योजनांतर्गत सन २०१७-१८ मध्ये जानेवारी, २०१८ अखेर ३०४७६ कृषीपंपाचे ऊर्जाकरण करण्यात आले असून जानेवारी, २०१८ अखेर १२२९३० कृषी पंप पैसे भरून प्रलंबित आहेत व त्यांची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(२) विदर्भ व मराठवाडा विभागातील कृषी पंप वीज जोडणीचा मोठ्या प्रमाणावर वाढणारा अनुशेष दूर करण्याकरिता शासनाने सन २०१५-१६ मध्ये विदर्भ मराठवाडा कृषी पंप विशेष योजनेंतर्गत रुपये ८१९ कोटी मंजूर केले होते. त्या अंतर्गत विदर्भ व मराठवाड्यामध्ये जानेवारी, २०१८ अखेर ९१,९५३ कृषीपंपाचे ऊर्जाकरण करण्यात आले आहे. तसेच सदर योजनेंतर्गत सन २०१७-१८ मध्ये रुपये ४२०.७४ कोटी इतका निधी मंजूर केला आहे. सदर योजनेंतर्गत विदर्भ व मराठवाड्यामध्ये जानेवारी, २०१८ अखेर एकूण ५१६०७ कृषीपंपाचे ऊर्जाकरण करण्यात आले आहे. विदर्भ व मराठवाड्यामध्ये जानेवारी, २०१८ अखेर १२२९३० कृषी पंप पैसे भरून प्रलंबित आहेत व त्यांची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(३) माहे जानेवारी, २०१८ अखेर नांदेड जिल्ह्यामध्ये ६९६३, परभणी जिल्ह्यामध्ये ४१६५, हिंगोली जिल्ह्यामध्ये ५०५२, बीड जिल्ह्यामध्ये ९०६३, लातूर जिल्ह्यामध्ये ५३०३, उस्मानाबाद जिल्ह्यामध्ये ७३९३, औरंगाबाद जिल्ह्यामध्ये १०२०५ व जालना जिल्ह्यामध्ये १२४३५ असे मराठवाड्यात एकूण ६०५७९ कृषी पंप वीज जोडणीकरिता पैसे भरून प्रलंबित आहेत व त्यांची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

मराठवाड्यामध्ये विशेष पॅकेज अंतर्गत विविध कंत्राटदारांना निविदा देण्यात आलेल्या असून सदरील कामाचे आदेश देऊनही कामास विलंब करणाऱ्या औरंगाबाद जिल्ह्यातील ०७ कंत्राटदारांना काम पूर्ण करण्यासाठी नोटीस देण्यात आलेल्या आहेत व जालना जिल्ह्यातील ०२ कंत्राटदारांनी काम न केल्यामुळे त्यांचे कार्यादेश रद्द करून त्यांनी भरलेली सुरक्षा ठेव जप्त करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मालाड (पूर्व) येथील वसंत व्हॅली रघुकुल को.ऑप.हौ. सोसायटीच्या
गैरकारभाराबाबत**

(४०) * ३९२४२ श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सहकारी गृहनिर्माण संस्था तसेच प्रिमायसेस सहकारी संस्था यांचे सभासद सदनिका गाळा विक्री करणे, गहाण ठेवणे, भाड्याने देणे, दुरुस्ती करणे व अंतर्गत बदल करणे इत्यादी कारणांसाठी संस्थेकडे ना-हरकत प्रमाणपत्राची मागणी केल्यास त्याची पूर्तता करणे संस्थेस बंधनकारक असतांना दिंडोशी, मालाड (पूर्व) येथील वसंत व्हॅली रघुकुल को.ऑप.हौ. या संस्थेच्या कार्यकारिणीकडून सभासदांना ना-हरकत प्रमाणपत्र व इतर कामांमध्ये अडथळा आणून नाहक त्रास देण्यात येत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त सोसायटीचे अध्यक्ष, सेक्रेटरी व खजिनदार यांनी संगनमताने रुपये २५ लाख इतक्या रक्कमेचा गैरव्यवहार केल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने याप्रकरणात दोषी असलेल्यांवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) सदर संस्थेचे वैधानिक लेखापरिक्षण झाले नसल्याने लेखापरिक्षणाकरीता दिनांक २२/०२/२०१८ रोजी आदेश पारित करण्यात आले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोल्हापूरातील उद्योगांना विजेच्या दरात सवलत देण्याबाबत

(४१) * ३७८२३ श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद

रणपिसे : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विजेच्या वाढीव दरामुळे वस्तु उत्पादनाचा खर्च हा अन्य राज्यातील उत्पादन खर्चापेक्षा जादा असल्याने कोल्हापूरातील अनेक उद्योग कर्नाटक राज्यात स्थलांतरीत झाले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कोल्हापूरातील उद्योगांचे स्थलांतर रोखण्यासाठी विजेच्या दरात सवलत देण्याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही.

कोल्हापूर मंडळात मार्च, २०१७ अखेर एकूण २०१६४ औद्योगिक ग्राहक होते. माहे सप्टेंबर, २०१७ अखेर १६१ ग्राहकांची वाढ झाली आहे. सन २०१६-१७ मध्ये सदर औद्योगिक ग्राहकांचा सरासरी वीज वापर १३१.१६ दलयु होता.सन २०१७-१८ मधील माहे डिसेंबर, २०१७ चा वीज वापर १७१.३२ दलयु इतका आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील उद्योग इतर राज्यात स्थलांतरीत होत असल्याबाबत

(४२) * ३७९२५ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.हेमंत टकले,

श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य औद्योगिकदृष्ट्या पुढारलेले असले तरी राज्यातील उद्योजकांची संख्या कमी होऊन सदर उद्योग मध्यप्रदेश, गुजरात तसेच छत्तीसगड राज्यात स्थलांतरीत झाल्याचे स्टेट फायनान्स अ स्टडी ऑफ बजेट्सच्या सन २०१६-१७ च्या अहवालात नमूद केल्याचे माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विकासकामे व सामाजिक क्षेत्रातील सुविधांवर केल्या जाणारा खर्चही महाराष्ट्रापेक्षा इतर राज्यात अधिक असल्याचे आर.एस. रुईकर इन्स्टिट्यूट ऑफ लेबर अँड सोशल कल्चरल स्टडीज या संस्थेच्या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार राज्यात उद्योजकांची गुंतवणूक वाढवणे, उद्योगांचे स्थलांतर थांबविणे तसेच सामाजिक क्षेत्रातील सुविधांवर केल्या जाणाऱ्या खर्चात वाढ करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वणी (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील सिंदोला येथे एसीसी कंपनीची गावातील प्राथमिक नागरी सुविधाकडे दुर्लक्ष होत असल्याबाबत

(४३) * ३७७२० श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वणी (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील सिंदोला येथे एसीसी कंपनी दगड पुरविणारी कंपनी असून सदर कंपनीमुळे खाणग्रस्त गावातील ग्रामस्थांच्या प्राथमिक नागरी सुविधांकडे दुर्लक्ष होत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एसीसी कंपनीमुळे या भागात कवडीमोल दराने शेतकऱ्यांच्या जमिनी हस्तगत करणे, प्रकल्पग्रस्थांना रोजगारापासून वंचित ठेवणे, दगडाच्या भुकटीमुळे, परिसरातील शेतामधील पिकांवर परिणाम होणे, तसेच शेतजमिनीची सुपिकता कमी होणे या समस्या निर्माण झाल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने ग्रामस्थांच्या समस्यांबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही. तालुका कृषी अधिकाऱ्यांच्या अहवालानुसार दगडाच्या भूकटीमुळे परिसरातील शेतांमधील पिकांवर होणाऱ्या परिणामांची बाब खरी नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) विलंब झालेला नाही.

**नवेदर नवगाव व मेस्को पाडा (ता.अलिबाग, जि.रायगड) येथील
विद्युत उपकरणे बदलण्याबाबत**

(४४) * ३८६९५ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवेदर नवगाव (ता.अलिबाग, जि.रायगड) ग्रामपंचायत हद्दीतील राज्य विद्युत वितरण कंपनीच्या एल.टी. वायर अनेक वर्षांपासून बदलण्यात न आल्याने त्या तुटून अनेक घरातील फ्रिज, टी.व्ही, इनव्हेटर यासारख्या इलेक्ट्रीक वस्तूंचे वारंवार नुकसान होणे, तसेच गावठाण दांडा येथील ग्रामपंचायत कार्यालय जवळील ट्रान्सफार्मर डीपीचा खांब पूर्णपणे खराब झाल्यामुळे ट्रान्सफार्मर पडून आर्थिक व जीवितहानी होण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मेस्को पाडा येथील वीज खांब पडल्याने मागील ७ महिन्यांपासून रस्त्यावरील दिवे बंद असल्याचे माहे जून, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी अनेकदा संबंधित विभागाकडे पत्रव्यवहार करूनही कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नाही, याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) मेस्को पाडा व दांडा ही दोन ठिकाणे अलिबाग तालुक्यातील नवेदर नवगाव ग्रामपंचायत हद्दीत येत असून ती समुद्र किनाऱ्यालगत वसलेली आहेत. त्यामुळे तेथे वीज वाहिन्या व लोखंडी वीज खांब गंजण्याचे प्रमाण जास्त आहे.

(२) मेस्को पाडा येथे समुद्राच्या दिशेने बंदराकडे जाणाऱ्या रस्त्यालगत कोणतीही लोकवस्ती नसल्याने तेथे सिमेंटचे पथदिव्यांचे १४ खांब असून त्यावर फक्त पथदिव्यांचा फेज ओढला आहे व ग्रामपंचायतीने ६ खांबावर पथदिवे ब्रॅकेट बसविले आहेत व ते सुस्थितीत कार्यरत आहेत. या सिमेंटच्या पथदिव्यांच्या खांबांपैकी बंदरालगतचा म्हणजेच शेवटचा सिमेंटचा खांब माहे जून, २०१७ मध्ये पूर्णपणे झुकला होता. सदरचा खांब बदलून घेतला असल्याने पथदिव्यांचा प्रश्न निकाली निघाला आहे.

(३) नवेदर नवगाव ग्रामपंचायत अंतर्गत सदयःपरिस्थितीत १५ लोखंडी खांब बुडालगत सडले असून ७.२ किमी लघुदाब वाहिनी गंजून जीर्ण झाल्या आहेत व त्या बदली करणे आवश्यक असल्याने पं.दिनदयाळ उपाध्याय ग्रामज्योती योजनेंतर्गत २३ लोखंडी खांब बदली करणे व देखभाल व दुरुस्ती योजनेत लघुदाब वाहिन्या बदली करणे ही कामे समाविष्ट केली असून सदरची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

दांडा येथील नवेदर नवगाव ग्रामपंचायत कार्यालयाजवळील रोहित्र डी.पी. चा एक लोखंडी खांब बुडालगत एक फुटापर्यंत सडलेला होता. पं.दिनदयाळ उपाध्याय ग्रामज्योती योजनेंतर्गत गंजलेले लोखंडी खांब बदलण्याचे प्रस्तावित केले आहे. तसेच रोहित्राच्या बुडालगत सडलेल्या लोखंडी खांबास दोन्ही बाजूस लोखंडी चॅनल बसवून मफिंग करून मजबूत करण्याचे काम पूर्ण करण्यात आलेले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राष्ट्रीय कुटुंब लाभ योजनेच्या रकमेत वाढ करण्याबाबत

(४५) * ३८८६६ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.विक्रम काळे, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.बाळाराम पाटील :

सन्माननीय विशेष सहाय्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार राष्ट्रीय कुटुंब लाभ योजनेतर्गत एक रकमी रक्कम रुपये २०,०००/- चा आदेश दिनांक १२ मार्च, २०१३ रोजी निर्गमित केला असून सदर रक्कम ही तुटपूंजी असल्याने सदर रक्कमेत सन २०१३ ते २०१७ या कालावधीत वाढ झाली नसल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रक्कमेमध्ये रुपये एक लाखापर्यंत वाढ करण्यात येणार आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने उक्त रक्कमेत वाढ करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१), (२) व (३) राष्ट्रीय कुटुंब लाभ योजना ही केंद्र पुरस्कृत योजना आहे. केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार दिनांक १२ मार्च, २०१३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सदर योजनेमध्ये रुपये १०,०००/- वरून रुपये २०,०००/- इतकी वाढ करण्यात आलेली आहे.

सदर योजना केंद्र शासनाच्या अखत्यारीतील असल्याने केंद्र शासनाकडून सदर योजनेतील रक्कम वाढविल्यास त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कडधान्य नियमनमुक्तीमुळे शेतकरी, माथाडी कामगार व बाजार
समित्यांचे होणाऱ्या नुकसानीबाबत

(४६) * ३९४८३ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.अनिल भोसले, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.खवाजा बेग : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३०९५१ ला दिनांक २७ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांमधून फळे व भाजीपाला नियमनमुक्तीच्या अंमलबजावणीनंतर कडधान्य नियमनमुक्त करण्यात येणार असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ च्या प्रथम सप्ताहात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कडधान्ये नियमनमुक्त झाल्यास बाजार समित्यांचे बाजार शुल्काद्वारे मिळणारे रुपये ८० लाख इतके उत्पन्न शासनाला मिळणे बंद होऊन शेतकरी व माथाडी कामगारांचेही नुकसान होणार असल्याने याबाबत निरीक्षण करून शासनाने अहवाल तयार केला आहे काय,

(३) असल्यास, अहवालाचे निष्कर्ष काय आहेत व तदनूसार कडधान्यावरील नियमनमुक्ती रोखण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१), (२) व (३) नाही.

महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ मधून तृणधान्य, तेलबिया व कडधान्य नियमनमुक्त करण्याबाबत अभ्यास करण्यासाठी मा.राज्यमंत्री (कृषी व फलोत्पादन, पणन आणि पाणीपुरवठा व स्वच्छता) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ०५/१०/२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये समिती गठीत करण्यात आली आहे. सादर समितीने आपला अहवाल शासनास अद्यापि सादर केलेला नाही. समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डहाणू (जि.पालघर) येथील अनुदानित आश्रमशाळांमधील
कर्मचाऱ्यांचे थकित वेतन अदा करण्याबाबत**

(४७) * ४०५५२ श्री.रविंद्र फाटक : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डहाणू (जि.पालघर) येथील एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्पांतर्गत अनुदानित आश्रमशाळांतील कर्मचाऱ्यांचे वेतन दोन महिन्यांपासून प्रलंबित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कर्मचाऱ्यांची उपासमार होत असून यासंदर्भात वरिष्ठाकडे अनेकदा मागणी करूनही दखल घेतली जात नसल्याने कर्मचारी संघटनेने आंदोलनाचा इशारा दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व तदनुसार कर्मचाऱ्यांचे वेतन देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विष्णु सवरा : (१) डहाणू प्रकल्प कार्यालयांतर्गत २१ अनुदानित आश्रमशाळा कार्यरत असून वित्त विभागाने १०० टक्के निधी वितरणास मान्यता दिल्याने सर्व आश्रमशाळांचे माहे जानेवारी, २०१८ पर्यंतचे वेतन अदा करण्यात आले आहे. परंतु पूर्वी वित्त विभागाचे ७० टक्के पर्यंत निधी खर्च करण्याचे बंधन असल्याने आश्रमशाळांचे माहे नोव्हेंबर व डिसेंबर या दोन महिन्यांचे वेतन विलंबाने झाले, हे खरे आहे.

(२) कर्मचारी संघटनेने आंदोलनाचा इशारा दिला होता, हे खरे आहे.

(३) वित्त विभागाचे ७० टक्के पर्यंतच निधी खर्चाचे बंधन असल्यामुळे दोन महिन्यांचे वेतन विलंबाने अदा झाले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**लोहा (जि.नांदेड) तालुक्यातील संजय गांधी निराधार योजनेच्या
लाभार्थ्यांना नियमित अनुदान देण्याबाबत**

(४८) * ४०६७२ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.सुभाष झांबड, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) लोहा (जि.नांदेड) तालुक्यातील संजय गांधी निराधार योजनेतील पात्र लाभार्थ्यांना आयसीआयसीआय बँकेकडून दर महिन्याला नियमित रक्कम मिळत नसल्यामुळे त्यांच्यात असंतोष पसरला असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) व (२) नांदेड जिल्ह्यातील संजय गांधी निराधार योजनेतील पात्र लाभार्थ्यांना आयसीआयसीआय बँकेकडून बायोमॅट्रीक पध्दतीने अनुदान वाटप करण्यात येते. काही पात्र लाभार्थ्यांना नियमित अनुदान वाटप होत नसल्याबाबत तक्रारी प्राप्त झाल्या आहेत. त्यानुषंगाने ज्या लाभार्थ्यांचे हाताचे ठसे उमटत नाही अशा लाभार्थ्यांच्या अनुदानाचे वाटप बँकेमार्फत आधार संलग्न बँक खात्यात करण्याबाबत जिल्हाधिकारी, नांदेड यांना कळविले आहे.

- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईतील शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालयाने महाराष्ट्र प्राणी संरक्षण
कायद्यात दुरुस्ती न करता प्रकाशित केल्याबाबत**

(४९) * ३८१०७ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात महाराष्ट्र प्राणी संरक्षण कायद्याच्या दुरुस्त्यांना मा.राष्ट्रपतींनी दिनांक ४ मार्च, २०१५ रोजी मान्यता दिली असतांना मुंबईतील शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालयाने दुरुस्ती न करता जुनाच कायदा दिनांक ६ जून, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास प्रकाशित केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासकीय मुद्रणालयाच्या सदर चुकीमुळे राज्यात अद्यापी जुनाच व कालबाहय कायद्याच्या अनुषंगाने अंमलबजावणी सुरु असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासकीय अधिकाऱ्यांच्या निष्काळजीपणामुळे दुरुस्ती न करता पुस्तक प्रकाशन केल्याने शासनाचा लाखो रुपयांचा अपव्यय झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून दिनांक ४ मार्च, २०१५ पासून अंमलात आलेला सुधारित अधिनियम छापून प्रकाशित करणे तसेच यास जबाबदार असणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) महाराष्ट्र अधिनियम, १९७६ दिनांक ०६ जून, २०१६ मराठी अधिनियम भाषा संचालक, महाराष्ट्र राज्य यांचेकडून त्यांच्या पत्रान्वये अंतिम मान्यता घेऊन दुरुस्तीसह अंतिम छपाई करण्यात आली होती.

(२) याबाबत भाषा संचालक यांनी कळविल्यानुसार वरील अधिनियम दुरुस्तीसह मुंबई ग्रंथागार व इतर ग्रंथागारांना विक्रीसाठी पाठविण्यात आले आहेत.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईतील खार जिमखाना येथे कोटयवधीचा बनावट
मद्यसाठा जप्त केल्याबाबत**

(५०) * ३९८५३ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे : सन्माननीय राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील खार जिमखाना भागात राज्य उत्पादन शुल्क विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी धाड टाकून सुमारे दोन कोटी रुपयांचा बनावट विदेशी मद्यसाठा जप्त करून २ आरोपींना अटक केल्याचे दिनांक १४ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार संबंधितांविरुद्ध कोणती कारवाई केली करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) होय, हे खरे आहे. सदर प्रकरणी महाराष्ट्र दारुबंदी कायदा १९४९ अन्वये विभागीय भरारी पथक कोकण विभाग, ठाणे यांनी गुन्हा रजिस्टर नं. २३/२०१८ दिनांक १४/०१/२०१८ नोंदविलेला आहे. गुन्ह्यात १,५३,७८,६२०/- इतक्या किंमतीचा मुद्देमाल जप्त करण्यात आला आहे. तसेच गुन्ह्यात अद्यापर्यंत ६ आरोपींना अटक करण्यात आली आहे.

(२) सदर प्रकरणाची चौकशी चालू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सोलापूर जिल्ह्यात मीटरचे चुकीचे रिडींग घेणाऱ्यांवर
फौजदारी कारवाई करण्याबाबत**

(५१) * ४०६९४ प्रा.डॉ.तानाजी सावंत : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर जिल्ह्यातील वीज ग्राहकांच्या विजेच्या मीटरचे रिडींग अचूक होत नसल्यामुळे महावितरणाच्या महसूलात घट होत असल्याने मीटरचे

रिडींग अचूक करा अन्यथा फौजदारी कारवाईला सामोरे जावे लागेल अशा प्रकारचा निर्देश प्रादेशिक संचालक, महावितरण यांनी मीटर रिडींग एजन्सीला माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान दिला आहे, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, चुकीचे मीटर रिडींग घेतल्याने महसूलात घट झाल्याने किती एजन्सीवर फौजदारी गुन्हे दाखल केले आहेत किंवा करण्यात येणार आहेत,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे आहे.

(२) चुकीचे मीटर रिडींग घेतल्याबद्दल नियमाप्रमाणे व कार्यादेशातील अटी व शर्तीनुसार महावितरण कंपनीमार्फत कारवाई करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार १८ एजन्सीवर चुकीचे मीटर रिडींग घेतल्याने रुपये ५,१७,८२१ एवढ्या रकमेचा दंड आकारण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील मजूर सहकारी संघाच्या समस्यांबाबत

(५२) * ४०६४४ श्री.प्रविण दरेकर : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील मजूर सहकारी संघाच्या समस्यांबाबत तसेच नागपूर जिल्हा मजूर सहकारी संघाच्या अध्यक्ष व सभासदांवर नागपूर जिल्हा उपनिबंधक यांच्याकडून अन्याय होत असल्याबाबत लोकप्रतिनिधींनी मा.सहकार मंत्री यांना दिनांक १८ डिसेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या निवेदानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, त्यांचे स्वरूप काय आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) दिनांक १९/१२/२०१७ रोजी निवेदन दिले आहे.

(२) उपरोक्त प्रमाणे प्राप्त निवेदनाचे अनुषंगाने विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर यांच्याकडून चौकशी करण्यात आली असून चौकशी अहवालानुसार नागपूर जिल्हा मजूर सहकारी संघाचे ०८ संचालक सदस्याकडे मजूर संघाची वर्गणी थकीत असल्याचे निवेदन प्राप्त झाले होते. त्या निवेदनावर जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था नागपूर यांनी ठेवलेल्या सुनावणीत संबंधितांनी वर्गणी थकीत असल्याचे मान्य केल्यामुळे, संचालक मंडळावर राहण्यास अपात्र घोषित केले आहे. या ०८ संचालकास अपात्र घोषित केल्यामुळे संचालक मंडळ अल्पमतात आल्यामुळे, संघावर प्राधिकृत अधिकारी यांची नियुक्ती करण्यात आली. जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर यांचे आदेशाविरुद्ध विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर यांचेसमोर अपील दाखल करण्यात आले. सदरचे अपील दिनांक ०४/०७/२०१७ रोजी नामंजूर केले आहे. या अपीलावरील नामंजूरीच्या आदेशाविरुद्ध मा.मुंबई उच्च न्यायालय खंडपीठ, नागपूर येथे याचिका दाखल केली आहे, प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

वणी (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील शेतकऱ्यांची गत वर्षातील

तूर विक्रीची रक्कम थकीत असल्याबाबत

(५३) * ४०२६० श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल

नार्वेकर : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वणी (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील ४८५ शेतकऱ्यांचे गत वर्षातील तूर विक्रीची रुपये २ कोटी ६७ लाख ६७ हजार इतकी रक्कम थकीत असल्याचे दिनांक १६ जुलै, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार वणी तालुक्यातील शेतकऱ्यांना गत वर्षीच्या तूर विक्रीची थकीत रक्कम देणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

कृषी उत्पन्न बाजार समिती, वणी येथे तूर खरेदीसाठी दिनांक ३०/०१/२०१७ रोजी खरेदी केंद्र सुरु करण्यात आले होते. दिनांक ०४/०६/२०१७ पर्यंत केंद्र शासनाच्या व राज्य शासनाच्या विविध योजनांमध्ये एकूण १७६५ शेतकऱ्यांकडून २२२४८.६२ क्विंटल तूर खरेदी करण्यात आली होती. सदर तूरीची एकूण खरेदी किंमत ११,२३,५६०००/- इतकी होती. त्यापैकी दिनांक १६/०७/२०१७ पर्यंत १४११ शेतकऱ्यांना रुपये ९३०.२४ लाख व उर्वरित ३५४ शेतकऱ्यांना रुपये १९३.३२ लाख इतकी रक्कम दिनांक १८/०८/२०१७ रोजी अदा करण्यात आली आहे. त्यामुळे आता चुकारे थकीत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक औद्योगिक भवनातील (एम.आय.डी.सी.) थकित कर व दंड वसुलीची नस्ती गहाळ झाल्याबाबत

(५४) * ३९३३४ डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३५२२५ ला दिनांक २२ डिसेंबर, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक औद्योगिक भवनातील (एम.आय.डी.सी.) कोट्यवधी रुपयांच्या वसुलीची नस्ती गहाळ झाल्याप्रकरणी संबंधित संशयित कर्मचाऱ्यांची सुरु असलेली विभागीय चौकशी व नाशिक सातपुर पोलीस स्टेशनमध्ये भा.दं.वि. कलम ४०८, ४०९ व ३४ प्रमाणे दाखल गुन्ह्याचा सुरु असलेला अधिक तपास पूर्ण झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व तदनुसार संबंधितांविरुद्ध कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, प्रस्तुत विभागीय चौकशी व पोलीस तपास केव्हापर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) नाही.

संबंधित कर्मचाऱ्यांची विभागीय चौकशी सुरु आहे. तसेच सदर प्रकरणी सातपूर नाशिक पोलीस स्टेशनमध्ये FIR No १२५/१७ दिनांक ७/५/२०१७ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे व सदर गुन्ह्याचा तपास सुरु आहे.

(२) महामंडळाने संशयीत कर्मचारी श्री.बकरे, भूमापक यांच्याविरुद्ध पोलिसात FIR दाखल केला असून त्यांना निलंबित करण्यात आले आहे. तसेच श्री.मांडवडे, सहाय्यक क्षेत्र व्यवस्थापक यांची बदली करण्यात आली आहे. तसेच सदर दोनही कर्मचाऱ्यांची विभागीय चौकशी सुरु आहे. विभागीय चौकशीचे निष्कर्ष प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

सदर प्रकरणी सातपूर नाशिक पोलीस स्टेशनमध्ये गुन्हा दाखल असून तपास सुरु आहे.

(३) विभागीय चौकशी लवकरच पूर्ण करण्यात येणार असून सदर प्रकरणी दाखल गुन्ह्याचा तपास पोलीस यंत्रणेमार्फत करण्यात येत आहे.

सोलापूर जिल्ह्यात टोमॅटोस कमी भाव मिळाल्याने शेतकऱ्यांचे नुकसान झाल्याबाबत

(५५) * ४०८३० श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर जिल्ह्यात टोमॅटोस रुपये २ इतका कमी भाव मिळत असल्यामुळे शेतकऱ्यांचे नुकसान झाल्याचे दिनांक १५ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पिकाचा उत्पादन खर्च देखील निघत नसल्यामुळे पांगरी परिसरातील एका शेतकऱ्याने पांगरी येडशी रस्त्यावरील बालाघाट जवळ दोन पिकअप गाडी टोमॅटो फेकून दिले, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व त्यानुषंगाने टोमॅटो उत्पादक शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) हे अंशतः खरे आहे.

जानेवारी, २०१८ मध्ये सोलापूर जिल्ह्यातील टोमॅटोची आवक असलेल्या बाजार समित्यातील दर पुढीलप्रमाणे :-

अ. क्र.		आवक	दर
१	सोलापूर	९२४९८४	३
२	मंगळवेढ	१४७५००	४
३	पंढरपूर	८७०	४
४	अकलुज	३१०	१८
५	मोहोळ	३६०	६
६	कुर्डुवाडी	१००	३
७	बार्शी	७०००	५
८	करमाळा	३.५	२.५

- (२) पांगरी येडशी रस्त्यावरील बालाघाट जवळ टोमॅटो फेकून दिल्याचे निदर्शनास आलेले नाही.
- (३) टोमॅटो उत्पादक शेतकऱ्यांचे आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणतेही निवेदन प्राप्त नसल्यामुळे चौकशीचा प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उजनी (जि.सोलापूर) धरणावर तरंगता सौर ऊर्जा प्रकल्प
उभारण्यात येत असल्याबाबत**

(५६) * ३९३९९ श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, अॅड.राहुल नावेंकर, श्री.जयवंतराव जाधव, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.सुनिल तटकरे, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.खवाजा बेग, श्री.रामराव वडकुते, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) भीमा (जि.सोलापूर) नदीवरील सोलापूर, पुणे व अहमदनगर जिल्ह्यासाठी वरदान ठरलेल्या उजनी धरणावर सुमारे १ हजार मेगावॉट क्षमतेचा जगातील सर्वात मोठा तरंगता सौर ऊर्जा प्रकल्प चेन्नईतील टेकफेडरल या कंपनीमार्फत उभारण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या प्रकल्पाचे स्वरूप काय आहे, प्रकल्पाच्या उभारणीसाठी अंदाजे किती खर्च अपेक्षित आहे तसेच सदर प्रकल्पांच्या उभारणीच्या संदर्भात उल्लेखित कंपनीला कोणत्या अटी घालून दिल्या आहेत,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकल्पाचे काम केव्हा पूर्ण होईल व किती कालावधीत तो प्रत्यक्षात कार्यान्वित होणार आहे ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही. तथापि, उजनी धरणावर तरंगता सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारण्याबाबत शासनस्तरावर प्रस्ताव विचाराधीन आहे.
(२) जलाशयावर तरंगता सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारण्यासाठी लागणारी जागा, कार्यपध्दती, होणारा खर्च, रूपरेषा इ. बाबी निश्चित करण्यासंबंधी शासकीय यंत्रणे समवेत विचारविनिमय सुरू आहे.
(३) विचाराधीन प्रस्तावाची रूपरेषा निश्चित झाल्यानंतर प्रकल्प उभारणीची कार्यवाही प्रचलित शासकीय नियमास धरून करण्याचे नियोजित आहे.

कांद्यावरील किमान निर्यात मुल्य कमी करण्याबाबत

(५७) * ३९३७९ श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कांद्याच्या भावातील घसरण रोखण्यासाठी कांद्यावरील किमान निर्यात मुल्य कमी करून निर्यातीला प्रोत्साहन देण्याची मागणी नाशिक जिल्ह्यातील कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या पदाधिकाऱ्यांनी मा.मुख्यमंत्री व मा.पणन मंत्र्यांकडे दिनांक १२ जानेवारी २०१८ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील शेतकऱ्यांच्या हिताच्यादृष्टीने कांदा निर्यातीवरील निर्बंध हटविण्याकरिता राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे कोणता पाठपुरावा केला वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) होय.

(२) केंद्र शासनाने दिनांक ०२/०२/२०१८ च्या अधिसूचनेन्वये कांद्याच्या निर्यातीवरील किमान निर्यात मूल्य शून्य केले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राधानगरी (जि.कोल्हापूर) धरणावरील वीज प्रकल्प बंद करण्याच्या निर्णयाबाबत

(५८) * ३७८७१ श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोल्हापूर जिल्ह्याच्या हरितक्रांतीसाठी राजर्षी शाहू महाराजांनी बांधलेल्या राधानगरी धरणावरील ब्रिटीशकालीन ४ मेगावॉट क्षमतेचा वीज प्रकल्प कायमस्वरूपी बंद करण्याचा निर्णय घेतला असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कोल्हापूरातील ९५ ग्रामपंचायतींनी ग्रामसभेत एकमुखी ठराव करून उक्त वीज केंद्रास प्रथम प्राधान्याने पाणी द्यावे तसेच धरण परिसर राष्ट्रीय स्मारक म्हणून घोषित करावा अशी मागणी शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राधानगरी धरणावरील वीज प्रकल्प सुरु राहण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) राधानगरी (४ x १.२) जलविद्युत प्रकल्प, महानिर्मिती कंपनीच्या संचालक मंडळाच्या एप्रिल, २०१७ च्या बैठकीमध्ये झालेल्या निर्णयानंतर राधानगरी जलविद्युत केंद्र हे ६४ वर्षे जुने असल्याकारणाने व वीज निर्मितीसाठी पुरेसा पाणीसाठा उपलब्ध नसल्याने सदर जलविद्युत केंद्र व्यावसायिकदृष्ट्या पुढे चालू ठेवणे सोईचे नसल्याने कायमस्वरूपी बंद करण्यात आला.

(२) हे खरे आहे.

(३) सदर जलविद्युत प्रकल्प सुरु ठेवण्याबाबत शासनस्तरावर विचारविनिमय सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वरोती (ता.डहाणू, जि.पालघर) येथील आदिवासी वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांचा मृत्यू झाल्याबाबत

(५९) * ३७९३४ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.हेमंत टकले, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वरोती (ता.डहाणू, जि.पालघर) येथील आदिवासी विभागाच्या वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांचा संशयास्पद मृत्यू झाल्याचे दिनांक २५ डिसेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर विद्यार्थ्यांचा मृतदेह वसतिगृहाच्या पायरीवर आढळून आला असून वसतिगृहातील कोणालाच याबाबतची माहिती नसल्यामुळे सदर मृत्यूप्रकरणी संशय व्यक्त केला जात असून अशाच प्रकारे राज्यातील अनेक आदिवासी वसतिगृहातील शेकडो विद्यार्थ्यांचे मृत्यू होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विष्णु सवरा : (१) वरोती (ता.डहाणू, जि.पालघर) येथे आदिवासी विभागाचे वसतिगृह नाही.

दिनांक २५ डिसेंबर, २०१७ रोजी आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतिगृह, कासा, ता.डहाणू येथील वसतिगृहात प्रवेशित सचिन बाबू धुमाडा या विद्यार्थ्यांचा मृत्यू झाला आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रस्तुत घटनेची प्रकल्पस्तरावरून चौकशी करण्यात आलेली आहे.

सदर चौकशीनुसार कै.सचिन याचे आई-वडील संबंधित वसतिगृहाच्या भोजन ठेकेदाराकडे कामाला आहेत. दिनांक २५/१२/२०१७ रोजी सचिनचे वडील हे नाशत्यासाठी सकाळी ६.३० वाजता सर्व विद्यार्थ्यांना उठविण्यास गेले. त्यादरम्यान सचिनला उठविण्याचा प्रयत्न केला असता, सचिनकडून प्रतिसाद मिळाला नाही. त्यामुळे त्यांनी वसतिगृहाचे गृहपाल यांना बोलवले. गृहपाल यांनी तात्काळ त्याला उपजिल्हा रुग्णालय, कासा येथे नेले असता, तेथील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी त्याला मृत घोषित केले.

विद्यार्थ्यांचे पालक यांनी त्यांच्या जबाबात सचिनच्या मृत्यूबाबत कोणावरही संशय नसल्याचे म्हटले आहे. तसेच या घटनेबाबत प्रथमदर्शनी वसतिगृह प्रशासन जबाबदार नसल्याचे दिसून आले आहे.

त्याचप्रमाणे शवविच्छेदनाच्या प्राथमिक अहवालामध्ये सदर विद्यार्थ्यांचा मृत्यू विषारी द्रव किंवा पदार्थ खाल्यामुळे झालेला असावा, असे नमूद केले आहे. अंतिम अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर त्यानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यातील सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांना
अनुदानाची रक्कम देण्याबाबत**

(६०) * ३९२३२ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ जिल्ह्यातील सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांना प्रतिक्विंटल रुपये २००/- अनुदान देण्याची घोषणा शासनाने सन २०१६ मध्ये केली असून एक वर्षाचा कालावधी होऊनही सोयाबीनचे अनुदान प्राप्त न झाल्याचे माहे नोव्हेंबर-डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व त्यानुषंगाने सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांचे अनुदान देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) नाही.

- (२) शासन निर्णय दिनांक १०/०२/२०१७ अन्वये राज्यातील कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये ऑक्टोबर, २०१६ ते डिसेंबर, २०१६ या कालावधीत सोयाबीन विक्री केलेल्या शेतकऱ्यांना प्रति क्विंटल रुपये २००/- व जास्तीत जास्त २५ क्विंटल प्रति शेतकरी याप्रमाणे अनुदान मंजूर करण्यात आले आहे. सदर अनुदान शेतकऱ्यांना वितरित करण्यासाठी शासन निर्णय दिनांक २६/१०/२०१७ अन्वये रुपये १०८,६४ कोटी इतका निधी आकस्मिकता निधीतून उपलब्ध करून वितरित करण्यात आला आहे. त्यानुसार यवतमाळ जिल्ह्यातील १४५८८ शेतकऱ्यांना रुपये ४.१६ कोटी इतकी रक्कम त्यांच्या बँक खात्यात जमा केली आहे.
  - (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
-

**राज्यात विशेषतः रायगड जिल्ह्यातील विद्यार्थी
शिष्यवृत्तीपासून वंचित असल्याबाबत**

(६१) * ३९९८३ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेषतः अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना मागील दोन ते तीन वर्षांपासून शासनाकडून देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती व शिक्षण परीक्षा फी मिळत नसल्याच्या तक्रारीत वाढ झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रायगड जिल्ह्यातील एकूण ३० हजार ६३५ शिष्यवृत्ती अर्जाची ऑनलाईन नोंदणी करण्यात आली असून त्यापैकी २७ हजार ६३४ अर्ज पात्र तर ३६७ अर्ज अपात्र ठरविण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, रायगड जिल्हा पातळीवर ६६७ व महाविद्यालयीन स्तरावर २ हजार ६७ अर्ज असे एकूण २ हजार ७३४ शिष्यवृत्तीचे अर्ज प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) हे खरे नाही.

(२) रायगड जिल्ह्यात शिष्यवृत्ती व शिक्षण फी परीक्षा फी योजनेतर्गत सन २०१५-१६ मध्ये अनुसूचित जाती, विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या २९९५६ नोंदणीकृत अर्जापैकी २८६६३ अर्ज मान्य केले असून ३२० विद्यार्थ्यांचे अर्ज अपात्र ठरविण्यात आले. सन २०१६-१७ मध्ये ३१६३२ अर्जापैकी २९२४० अर्ज मान्य केले असून २६८ विद्यार्थ्यांचे अर्ज अपात्र ठरविण्यात आले.

(३) सन २०१५-१६ ते २०१६-१७ या कालावधीत रायगड जिल्ह्यातील अनुसूचित जाती, विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांचे शिष्यवृत्ती व शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती योजनेतर्गत महाविद्यालयस्तरावर २७५१ इतके आणि जिल्हास्तरावर ४९६ इतक्या विद्यार्थ्यांचे अर्ज प्रलंबित आहेत.

(४) सन २०१५-१६ व २०१६-१७ या वर्षातील विद्यार्थ्यांची प्रलंबित शिष्यवृत्ती तातडीने अदा करण्याच्यादृष्टीने बंद असलेले महाईस्कॉल प्रणाली पुनर्जिवीत करून त्याद्वारे सदरहू प्रलंबित अर्ज निकाली काढण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

**धर्माबाद (जि.नांदेड) तालुका कृषी उत्पन्न बाजार समितीतील
व्यापाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत**

(६२) * ४०७२६ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धर्माबाद (जि.नांदेड) तालुका कृषी उत्पन्न बाजार समितीने व्यापाऱ्यांना शेतकऱ्यांचा शेतीमाल शासनाच्या हमी भावाने खरेदी करण्याच्या नोटीसा दिल्याने येथील व्यापाऱ्यांनी बहिष्कार टाकल्यामुळे सदर बाजार आठ दिवस बंद असल्याचे दिनांक २५ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून सदरील व्यापाऱ्यांवर कारवाई करणे व धर्माबाद बाजार समिती आणि नांदेड जिल्ह्यात नाफेडची खरेदी केंद्रे सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) व (२) व्यापाऱ्यांनी बाजार बंद ठेवल्याचे निदर्शनास आलेले नाही. त्यामुळे व्यापाऱ्यांविरूद्ध कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

हंगाम २०१७-१८ मध्ये किमान आधारभूत किंमतीवर Price Support scheme अंतर्गत नाफेडच्यावतीने मूग व उडीद खरेदी धर्माबाद, बिलोली व देगलूर येथील खरेदी केंद्रावर आणि सोयाबीनची खरेदी धर्माबादसह नांदेड जिल्ह्यात ११ खरेदी केंद्रावर करण्यात आली आहे. नांदेड जिल्ह्यात एकूण

९ ठिकाणी तूरीची हमी भावाने खरेदी सुरु करण्यात आली आहे. तसेच कापसाची हमी भावाने खरेदी करण्यासाठी कापूस उत्पादक सहकारी पणन महासंघ व C.C.I. मार्फत खरेदी केंद्र सुरु करण्यात आली आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**विदर्भातील महाविद्यालयात नवीन अभ्यासक्रमाच्या
विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळत नसल्याबाबत**

(६३) * ४०२३३ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विदर्भातील अकोला, यवतमाळ व बुलढाणा जिल्ह्यात नव्याने सुरु झालेली २८ वरिष्ठ महाविद्यालये आणि या महाविद्यालयातील नवीन अभ्यासक्रमाला प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना केंद्र शासनाची शिष्यवृत्ती मिळत नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यासंदर्भात समाजकल्याण कार्यालयाकडे अनेकदा पाठपुरावा करूनही सदर महाविद्यालय व महाविद्यालयातील नवीन अभ्यासक्रमाचे ई-स्कॉल पोर्टलवर मॅपिंग करण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, त्यामुळे सदर महाविद्यालयातील हजारो विद्यार्थी शिष्यवृत्तीपासून वंचित राहिलेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व तदनुसार शासनाने केंद्र शासनाकडे यासंदर्भात पाठपुरावा केला आहे काय,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत, ?

श्री.राजकुमार बडोले : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) अंशतः होय.

(४) व (५) संदर्भात महाविद्यालये व कोर्ससची मॅपिंग करून शिष्यवृत्ती अदा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

**सोलापूर बाजार समितीच्या आवारातील सुरक्षा ठेकेदारांवर
कारवाई करण्याबाबत**

(६४) * ४०७०१ प्रा.डॉ.तानाजी सावंत : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर बाजार समितीच्या आवारातील शेतकऱ्यांच्या शेतमालाच्या सुरक्षतेसाठी ठेकेदाराला प्रति माहे रुपये ३ ते ५ लाख अदा करण्यात येऊनही मालाची चोरी होत असल्याने शेतकरी संघटनेने बाजार समितीच्या कार्यालयात माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान ठिय्या आंदोलन केले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बाजार समितीच्या आवारात होणाऱ्या शेतमालाच्या चोरीसाठी सुरक्षा ठेकेदाराला जबाबदार ठरवून शासनाने त्याच्यावर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देशमुख : (१) होय.

(२) प्रॉमप्ट सिक््युरिटी अॅण्ड पर्सनल सर्व्हिसेस, सोलापूर या मक्तेदारास शेतकऱ्यांच्या चोरी होणाऱ्या नियंत्रित शेतीमालाच्या नुकसानीस जबाबदार धरून त्यांचेकडून करारनाम्यातील अटी व शर्तीचा भंग झाल्याने त्यांना देण्यात आलेला सिक््युरिटी गार्डचा मक्ता रद्द का करू नये याबाबतची कायदेशीर नोटीस दिली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बेस्ट उपक्रमाच्या विद्युत विभागाच्या दक्षता पथकाने
अॅन्टॉप हिल येथे धाड टाकून वीज चोरी पकडल्याबाबत**

(६५) * ४०७८१ श्री.प्रविण दरेकर : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बेस्ट उपक्रमाच्या विद्युत विभागाच्या दक्षता पथकाने मुंबईतील अॅन्टॉप हिल येथील गारमॅट कारखान्यावर धाड टाकून सुमारे रुपये ४० लाखांची वीज चोरी पकडल्याचे दिनांक २४ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त कारवाईतील आतापर्यंत किती जणांवर फौजदारी गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत,
- (३) असल्यास, संबंधितांकडून वीज चोरीची वसूली करण्यात आली आहे काय,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रमाच्या विद्युत विभागाच्या दक्षता पथकाद्वारे दिनांक २३ जानेवारी, २०१८ रोजी भारतीय कमला नगर, अँटॉप हिल, मुंबई येथील २५ गारमेंट कारखान्यांवर धाड टाकली असता, थेट जोडणीद्वारे येथील २५ कारखाने वीज चोरी करत असल्याचे आढळून आले. सदर ठिकाणी रुपये ४०,०७,८२४/- इतक्या रक्कमेची वीज चोरी पकडण्यात आली.

(२) सदर प्रकरणी वडाळा टँक टर्मिनस पोलीस स्टेशनमध्ये एकूण ३५ आरोपी विरुद्ध विद्युत अधिनियम, २००३ च्या कलम १३५ अन्वये तर एका आरोपी विरुद्ध कलम १३८, १५० अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

(३) दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१८ पर्यंत एकूण १२ गाळेधारकांनी रुपये ३,७१,२१८/- इतक्या रक्कमेचा भरणा केला असून त्यापैकी २ गाळेधारकांनी पूर्ण रक्कमेचा भरणा करून विद्युत अधिनियम, २००३ च्या कलम १५२ अन्वये तडजोड केली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.